

**Naročnina**

Dnevna izdaja  
za državo SHS  
mesečno 20 Din  
polletno 120 Din  
celoletno 240 Din  
za inozemstvo  
mesečno 35 Din  
tedajška izdaja  
celoletno v Jugoslaviji 50 Din, za inozemstvo 100 Din

# SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

**Ceneoglasov**

1 stolp, peči-vrsta  
maloglasni po 150  
in 2 D, večji oglasi  
nad 45 mm višine  
po Din 2-50, veliki  
po 3 in 4 Din, v  
uredniškem delu  
vrstica po 10 Din  
Pri večjem obsegu  
naročila popusta.

Izide ob 4 zjutraj  
razen ponedeljka in  
dneva po prazniku

Uredništvo je v Koptarjevi ulici št. 6/III  
Kopirski se ne vračajo, nefrankirana  
pisma se ne sprejemajo - Uredniška  
telefon številka 50, upravniška številka 325

## Političen list za slovenski narod

Uprava je v Koptarjevi ul. št. 6 - Čekovni  
račun: Ljubljana številka 10.650 in 10.349  
za inserate, Sarajevski št. 7563, Zagreb  
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

## Velika zmaga SLS v boju zoper korupcijo.

Niso ne radičevci, ne samostojni demokrati, to so dokazali včeraj naši zastopniki v Belgradu.

Zastavo boja proti nepoštenosti, podkupovanju in korupciji v državi je dvignila SLS. Ves Belgrad se je pred leti razburil nad silnim nastopom dr. Korošca in njegovih tovarišev proti ministrom, ki so zlorabili državno oblast. Ta zastava je šla včeraj preko najtežje preizkušnje in je častno zmagala samo in izključno po zaslugi, vztrajnosti in neuklonljive odločnosti SLS!

Naša stranka je skupaj v vladi z radikali, ki imajo to nesrečo, da so se nekateri njihovi odlični ljudje in bivši ministri pregrešili z zlorabo javnega denarja. Ti ljudje sicer v sedanjih vladah ne igrajo nobene vloge, vendar so izvajali silen pritisk, da bi se cela zadeva zabašurila, da bi zopet prosto zadihali.

SLS ni klonila. Vztrajala je dosledno na tistem svojem načelnem stališču, ki ga je označila v prvih sejah anketnega odbora, vztrajala tudi sedaj, ko je v vladi in — zmagala.

Država in narod se veselita te zmage. Vlada in parlament sta dokazala, da je vendarle v nas še toliko zdravja in poštenja, da bomo našli odpornost proti brezvestnim zlorabam, da imamo še moči, da dvignemo državno upravo in javno življenje iz umazanosti povojnega verižništva in hohštaperstva, ki je grozilo razkrojiti ves naš državni organizem.

Slovenska ljudska stranka je s to svojo zmago dala državi in narodu največji in najlepši dar, ki ga ji je mogla nakloniti. S tem nastopom, z večerajšnjo zmago SLS v anketnem odboru je zapihal sveži zrak nad Belgradom in vsa državo!

Kako majhno in smešno ter farizejsko in ovinkarsko je zopet v tem slovesnem in zgodovinskem trenutku nastopanje naših nasprot-

nikov, predvsem SDS! Priznavajo, da je predlog SLS dober, priznavajo, da zahteva obsodbo za vse, velike in male, ministre in druge krivce, a vendar vztrajajo pri svojem stvarno slabšem in milejšem, formalno pa z demagoškim ovirkom zabeljenem predlogu, ki ne vsebuje niti zahteve po posebnem zakonu proti korupciji niti zahteve po kontroli.

Ima sicer SDS polno razlogov, da tako nastopa. G. Rade Pašić je bil in je še velik prijatelj SDS, ki je po Slavenski banki in drugih zavodih in družbah imela z njim stalne zveze v korist svojih brezštevlnih kupčij. Korupcijskih afer ima SDS toliko na svoji kosmati vesti, da se opravičeno tresse pred energičnimi predlogi, zlasti pred zakonom o pobijanju korupcije. Saj je SDS ravno iz korupcijskih fondov in davatev dobila svoje prve vire za vzdrževanje časopisja in organizacijskega aparata. To so še vse znane stvari in vedno nove prihajajo na dan. Da taka stranka ne more nastopiti svobodno, da ima popolnoma vezane roke, je jasno.

Podobno je z radičevci. Komaj teden dni je od tega, kar so se pred sodišči na Hrvatskem odkrile mučne afere nekih prvakov Radičeve stranke in to je imelo za posledico, da se radičevci v anketnem odboru sploh niso postavili.

Vsa teža položaja je visela na ramah SLS. Zavedajoč se svojega vzvišenega poslanstva, je riskirala, da že po par dneh vladanja zopet izstopi in je brez ozira na desno in levo vztrajala.

Sredi splošne gnilobe in propalosti smo imeli včeraj svetel dan, na katerem je zmagalo poštenje. Daj nam Bog še veliko takih dni, pa bomo ozdravili bolezni naše države!

## Zmaga odločnega stališča SLS proti korupciji v anketnem odboru.

Belgrad, 9. febr. (Izv.) Javnost je z nestrpnostjo pričakovala za danes sklicano sejo anketnega odbora, na kateri se je imelo odločiti o vsebini in smernicah predloga za narodno skupščino v zadevi adamovske afere, o nagradi Radomiru Pašiću za posredovanje in o Rade Pašićevem čeku. O seji se je zadnje dni neprestano razpravljalo in poudarjalo, da je povsem nejasen njen izid, da je odvisna odločitev predvsem od nastopa članov Jugoslovanskega kluba v anketnem odboru.

### Predlog radikalov.

Kakor znano, so radikali po poslanca Ranko Trifunoviču predložili poročilo. To poročilo je razdeljeno v dva glavna dela. Prvi del obsega 162 s strojem pisanih strani. Objektivno beleži ves dosednji potek in vse gradivo, ki je bilo anketnemu odboru na razpolago. Drugi del poročila pa se peča z odgovornostjo posameznih oseb in pride do zaključka, da so pač odgovorni posamezni uradniki železniškega ministrstva, ki se naj pokličejo na odgovornost. V tem poročilu manjka jako važno dejstvo, da so imeli ministri iniciativo v rokah. Glede ministrov je radikalno poročilo zavzemalo stališče, da so popolnoma pravilno postopali. Povsem nejasno pa je bilo to poročilo glede Rade Pašića in njegove vloge v adamovski aferi, kakor tudi pri čekih. To poročilo ni imelo za narodno skupščino nobenih predlogov.

### Žongliranje samostojnih demokratov.

Znano je tudi, da so samostojni demokrati na eni poslednjih sej anketnega odbora po svojem zastopniku Svetislavu Popoviču stališči kompromisni predlog, ki je šel za tem, da se na eni strani odbije ostrina boja proti korupciji, na drugi strani pa, da se vendar nekaj reče o preganjanju korupcije in o preganjanju posameznih oseb. Na na ta način omiljeno poročilo za narodno skupščino bi nekako pristali tudi radikali.

Ta tendenca, ki so jo samostojni demokrati ves čas delovanja anketnega odbora dosledno zasledovali iz razumljivih razlogov, je dobila viden izraz v tem, da so ta predlog takoj sprejeli. Vsi tedaj se je izvolil ožji redakcijski odbor, ki je imel nalogo, da z oziranjem na ta predlog najde nov način in pot, da sprejme ves anketni odbor enotno poročilo

za narodno skupščino v takšni omiljeni obliki. Naravno je, da je bil uspeh večdnevni seji tega odbora, da ni prišlo do soglasja, marveč da sta se nasprotni stališči posameznih članov odbora postrili. Nujno se je sklical plenum anketnega odbora, da on odloči.

### Plenarna seja anketnega odbora.

Danes popoldne se je vršila seja plenuma anketnega odbora. Na seji se je ugotovilo, da v ožjem redakcijskem odboru ni moglo priti do soglasja. Radikali so vztrajali pri svojem poročilu. Samostojni demokrati in z njimi opozicija so predložili kompromisen predlog samostojnega demokrata dr. Svetislava Popoviča.

### Odločen nastop zastopnika Jugoslovanskega kluba za izkoreninjenje korupcije.

Zastopnik Jugoslovanskega kluba dr. Hodžar je že od vsega začetka zastopal smernice, da se mora poročilo glasiti tako, da ne bo mogel nikdo, bodisi minister, uradnik ali zasebnik, kateremu se v teh aferah opravičeno kaj očita, pobegniti pred odgovornostjo in pred zakonskimi posledicami. Razen tega je cilj dela anketnega odbora sploh ta, da se doseže takšen končni rezultat, da se onemogočijo zlorabe v upravi ter da se v bodoče tudi najmanjši poizkusi koruptivnega dela že v kati zatrejo. V svojem današnjem ekspezuju na seji anketnega odbora je dr. Hodžar odločno ponovil to svoje stališče.

To svoje stališče je dr. Hodžar podprl tudi s pravnega stališča, da imamo glede ministrov zakon o ministrski odgovornosti z določeno predpisanim postopkom, glede uradništva predpise o disciplinarnem postopanju poleg pozitivnih zakonov, glede zasebnikov pozitivne zakonske predpise za vsa, iz kateregakoli vzroka kazniva in nepoštena dejanja. V kolikor pa pozitivni zakoni ne zadostujejo, je zavzel stališče, ki ga je že ponovno naglasil, o potrebi posebnega zakona o korupciji. Na vsak način pa se mora dati narodni skupščini možnost, da že sedaj da iniciativo za postopanje proti komurkoli in proti vsakomur, kogar se opravičeno spravlja v zvezo s korupcijo.

V smislu teh izvajanj je zastopnik Jugo-

slovanskega kluba dr. Hodžar stavljal po svojem ekspezuju, tako glede adamovske afere, kakor glede čekov, svoje lastne končne predloge. Predlog glede adamovske afere se glasi:

### Predlogi Jugoslov. kluba.

Anketni odbor je dokončal njemu naloženo nalogo. Sedaj pričakuje, da narodna skupščina stavi predlog, po katerem bi se moglo postopati po veljavnih zakonih proti VSEM osebam, o katerih krivdi se je narodna skupščina na podlagi poročila anketnega odbora prepričala.

Poleg tega smatra anketni odbor za svojo dolžnost, da pozove vlado, da predloži:

1. Predpis o reorganizaciji službe v železniškem ministrstvu.
2. Zakonite ukrepe o pobijanju korupcije, po končanem delu anketnega odbora, iz katerega se bodo pokazale temeljne smernice, ki so potrebne za takšne zakonske ukrepe. (Opomba uredništva: Anketni odbor namreč še ni dokončal razprave o vseh aferah, ki so se mu izročile v preiskavo.)

Predlog glede afere s čeki se glasi:  
»G. Radomir N. Pašić je dobil izplačan ček številka 483.033 in ga je podpisal pri Francoski hipotekarni banki v Belgradu. (Opomba uredništva: Izplačanih 600.000 francoskih frankov iz zaupnih fondov.)

Anketni odbor po veljavnih zakonskih predpisih nima pravice pečati se z vprašanjem posameznih izplačil in porab fondov za zaupne državne potrebe.

Če smatra narodna skupščina za potrebno, da se tudi takšni in slični izdatki kontrolirajo, predlaga anketni odbor, da vlada stavi predlog, da se tudi izdatki te vrste (iz zaupnih fondov) kontrolirajo.

### Omiljevalni predlog samostojnih demokratov.

Poleg teh Hodžarjevih predlogov sta obstojala radikalni predlog, čegar vsebino smo označili in predlog samostojnega demokrata Popoviča. Ta samostojnodemokratski predlog se glasi:

1. Da bo v cilju ugotovitve odgovornosti in krivde ministrov za dejanja in prestopke, ki so jih zagrešili glede teh predpisov, skupščina postopala po zakonu, kadar se ji predloži predlog za obtožbo ministrov.

2. Narodna skupščina poziva železniškega ministra in pravosodnega ministra, da predložita narodni skupščini poročilo o tem, kakšne ukrepe sta podzela, da se ugotovi odgovornost in krivda posameznih uradnikov, za katere imata razloge verjeti, da so se pregrešili proti zakonu in proti svoji uradni dolžnosti, kakor tudi o tem, kaj sta ukrenila, da se ugotovi krivda zasebnikov, za katere obstoja razlog verjetnosti, da so na nepravilen in nepošten način prišli do denarnih vsot na račun države.

### Razlika med predlogom Jugoslov. kluba in predlogom SDS. - Mi zahtevamo poseben zakon proti korupciji. - Vsi korupcionisti morajo pred sodišče. - Uvede naj se naučinkovitejša kontrola.

Razlika med Hodžarjevimi in obema ostalima predlogoma je očitna. Hodžar predvsem zahteva polno odgovornost za vse osebe, ne glede na njihov javen ali zasebni položaj. Nadalje zahteva polno jamstvo da se v bodoče vse takšne in slične zlorabe preprečijo predvsem v železniškem ministrstvu, ki se ga ta afera tiče. Zahteva pa tudi najresnejše pobijanje korupcije v vseh drugih panogah s posebnim zakonom proti korupciji, v kolikor dosedaj veljavni zakoniti predpisi ne bi zadostovali. Predvsem pa zahteva tudi kontrolo glede izdatkov iz zaupnih fondov. Po dosedaj veljavnih zakonskih predpisih ta kontrola ni v polni meri mogoča. Značilno je, da ravno poslednjih kategoričnih zahtev predlog samostojnih demokratov ne vsebuje.

Potem ko je dr. Hodžar stavljal svoj predlog, je samostojni demokrat dr. Popović izjavil, da bi se s tem predlogom strinjal, če bi se poleg v vsem jasne označbe glede odgovornosti za vse osebe brez razlike še specialno pristavila beseda »ministere«. Demagoški smisel takšne opombe je menda očividna.

Predsednik anketnega odbora Mihajlovič je nato odredil odbor, da se posamezne skupine posvetujejo. Po odmoru je Ranko Trifunović izjavil, da svojo motivacijo umakne,

### Hodžarjev predlog sprejet.

Pri glasovanju je prodir dr. Hodžarjev predlog z 11 proti 10 glasovom, ki so bili za predlog sam. demokrata dr. Popoviča. Nato je še anketni odbor sklenil, da se mora delo o ostalih aferah, kakor o bencinski, subotiški itd. pospešiti in da morajo že določeni referenti svoja poročila izdelati najkasneje tekom petnajstih dni.

Poročilo anketnega odbora o adamovski aferi in aferi s čeki se bo takoj predložilo narodni skupščini. Za poročevalca v narodni skupščini je v imenu vladne večine določen Ranko Trifunović, v imenu opozicije pa Svetislav Popović.

Za inje dni so vse ostale skupine populistice in so bile vnete za kompromisni predlog. Zastopnik Jugoslovanskega kluba dr. Hodžar pa je konstantno vztrajal na svojem odločnem in pravno utemeljenem stališču, ki je na končnem glasovanju tudi prodirlo. Dr. Hodžarjevega uspeha ne more in ga tudi nihče ne oporeka.

### DRŽAVNA PODPORA ZA CESTO TRIBUČE —BOJANCI.

Belgrad, 9. febr. (Izv.) Minister za javna dela ing. Dušan Serbec je dovolil 150.000 Din državne podpore za zgradbo državne ceste Tribuče—Bojanci. Cesto bo gradil v režiji tamošnji kraljevni gradbeni odbor pod nadzorstvom okrajnega cestnega odbora in po navodilih gradbenega ravnateljstva v Ljubljani.

### IMENOVANJE V SODNI STROKI.

Belgrad, 9. febr. (Izv.) S kraljevim ukazom od 6. februarja se dr. Vladimir Golia, sodni svetnik v Ljubljani, imenuje za nadsvetnika pri višjem deželnem sodišču v Ljubljani.

### ZDRAVNIKI STAZISTI DOBE PLAČE.

Zagreb, 9. febr. (Izv.) Iz Belgrada se je vrnila deputacija organizacije zdravnikov, ki je v Belgradu intervenirala radi usinitve plač zdravnikom stazistom. Deputaciji se je zagotovilo, da se bodo te vsote za zdravnike staziste sprejele v finančni zakon v obliki amandamentov ministrstva za narodno zdravje.

### SDS-ARSKA HUODOBIJA V MEDZIMURJU

Cakovac, 9. febr. (Izv.) V Medzimirju se pošilja orožništvo v župne urade. Pod pretnjo kazni od 10.000 Din jim zabranjujejo cerkveno izvršitev poroke pred civilno poroko. To orožništvo nima nobene naredbe, niti državnih, niti cerkvenih oblasti. Kakor znano, je v Prekmurju, ki je bilo pod Mažarsko, v veljavi civilni zakon. Od prevrata sem se ta zakon ni izvrševal, ampak se je opravljal vedno cerkvena poroka. To postopanje je popolnoma tendenciozno. Samostojni demokrati hočejo delati neprilike Hrvatski pučki in Slovenski ljudski stranki. Agitirajo s tem, da je dr. Korošec zopet uvedel civilno poroko.

### RAZPRAVA PROTI STAROKATOLIŠKIM DUHOVNIKOM.

Zagreb, 9. febr. (Izv.) Pri zagrebškem okrajnem glavarstvu se bo jutri nadaljevala razprava proti starokatoliškim duhovnikom Donkoviču, Zagorec in Biskupoviču. Toži ju nadškofovski stol, da so meseca novembra s silo udri v rimskokatoliško cerkev v Stenjevcu in tam opravili službo božjo. Razen tega je Donkovič imel pridigo, v kateri je z zelo ostrimi besedami napadel vrhovnega glavarja rimskokatoliške cerkve. Ker so se vsi trije zelo težko pregrešili proti predpisom o medverskih odnošajih, zahteva nadškofovski stol, da se kaznujejo, da se napravi konec prozelitizmu. Na razpravo so se pozvale številne priče. Razprava se bo najbrže jutri dokončala.

### RADIČ ODPOTUJE V SVICO K SVOJI HČERI.

Zagreb, 9. febr. (Izv.) Današnji »Dome« javlja, da Stjepan Radič ne bo odpotoval v Dalmacijo, kakor je nameraval, marveč da bo odpotoval v Švico v Davos, kjer se zdravi njegova hčerka, vdova po pokojnem Vandekarju, katere stanje se je zadnje dni poslabšalo.

### OBSODBA »RIJEČI«.

Zagreb, 9. febr. (Izv.) Odgovorni urednik »Riječi« je bil na tožbo radičeveca dr. Gjunje, odvjetnika iz Splita, radi izraza »bivši komunistični vodja« obojen na 8 dni zapora, ki se ne da pretvoriti v globo in na 3000 Din globe.

## Poravnajte naročnino!

# Važni zunanje-politični koraki naše vlade.

POSEBNA MISIJA DR. KOROSČA.

Belgrad, 9. febr. (Izv.) V političnih krogih se z interesom zasledujejo koraki zunanjega ministristva v smeri zblizovanja z Nemčijo. S tem v zvezi je odhod nemškega poslanca na belgrajskem dvoru v Berlin. Poslanik nosi s seboj sklepe, o katerih se je dogovoril z našo vlado.

Na drugi strani se trdi, da bo v najkrajšem času potovala ena najodličnejših osebnosti v

Pešto, Berlin in prestolice še nekaterih drugih držav, da pripravi teren za dogovore z našo državo. Trdi se — to vest priobčujejo že listi — da bo to nalogo prevzel dr. Anton Korosčec.

V zvezi s temi dogodki je tudi povratek Zivovina Balugdiča v Berlin in potovanje bivšega zunanjega ministra dr. Ninčiča v inozemstvo.

# V besnilu.

Od trenutka, ko je prišla na vlado SLS, je glasilo dr. Žerjav, ki se mu pravi »Jutro«, pobesneno. Totalno pobesneno. Z njim je pozikal pobesneti tudi Žerjavov popoldnevnik, ki se mu pravi »Slovenski narod«, a se mu to ni posrečilo, menda ker je tudi za to bolezen že prestar in sploh preveč dobričina, da bi mogel kar tako pobesneti. Zato je pa besnilo »Jutra« tem hušje in kaže že zelo nevarne simptome. Rešitev je sploh menda mogoča le če SLS takoj spre iz vlade. Ker pa SLS tega očitno še ne misli storiti, je nesreča, ki je začela »Jutro«, res tragična. Vendar je bilo to pričakovati in zato se sedanjemu »Jutrovemu« besnenju tudi nihče ne čudi. Saj so že ves čas, ko je šlo za vstop SLS v vlado, ljudje, ki poznajo razpoloženje v SDS-arskem taboru, govorili: Če se to res zgodi, namreč, da pride SLS na vlado, potem bo »Jutro« razpočilo od jeze. Naravno. Kajti samo predstavljati si je malo treba ta strahoviti udarec, ki je zadel SDS-arski tabor: kjer je živel vse v najtrdnem prepričanju, da je popolnoma izključeno, da bi SLS sploh še kdaj prišla na vlado. Vsek pravoverni SDS-ar ti je dal, če si hotel, lahko pismo garancije, da se to ne bo nikoli zgodilo. Nikoli! Ker stranka denunciranja Slovencev je bila popolnoma sigurna, da je v Belgradu Slovensko ljudsko stranko že tako očrnila kot rimsko, protidržavno in klerikano, da ji ostanejo tam vrata v vlado za vedno zaprta.

In zdaj... Ta strašna prevara! Neizmer-na je »Jutrovac« bol, predvsem bol nad tem, da je trudapolno delo tolikih let izgubljeno. Koliko si je SDS-arska klika, ki operira na slovenskih tleh, samo prizadevala, da se kaznuje Slovenija zato, ker je po svoji ogromni večini ostala zvesta SLS. Kaznovala je SDS, ko je imela oblast v rokah, Ljubljano za to, ker je volila dr. Korosča, s tem, da ji je vzela avtonomijo in je postavila prestolico Slovenije pod kuratelo, jo ponižala na ta način najgloblje, kar se svobodna, zavedna občina sploh more ponižati. In kaznovala je vso Slovenijo, kjer je le mogla, in čim hušje jo je mogla. Razrušila vse njene avtonomne ustanove, uvažala centralizem vsepovsod z naravnost mrzlično naglico, z naslado glasovala za vse davke, ki so ravno Slovenijo najtežje zadeli, davila slovensko gospodarstvo, štutila drakonično davčno prakso, ki vlada na Slovenskem, uničevala slovenske socialne ustanove, napadala naše kulturne zavode in rovarila celo proti slovenski univerzi. Vrh vsega pa pod PP-režimom eksperimentirala po Sloveniji takšen teror, kakor ga naš narod še nikoli ni doživel in upamo tudi nikoli več ne bo.

Vse to je zdaj izgubljen trud. Prišla je na vlado SLS in je s tem dana možnost, da njena roka polagoma spet zaceli globoke rane, ki jih je tako hitela sekati Sloveniji maščevalna roka SDS. In je proti temu SDS brez vsake moči. Ni za njo nobenega upanja, da bi mogla izpodrinuti SLS in zagospodovati spet nad Slovenijo kot nekda. To vse seveda strašno boli in mi popolnoma razumemo »Jutrovac« divjanje. V svoji onemoglosti tudi nima momentano drugega orožja kot spuščati dnevne pamflete proti SLS. To pa tudi junaško dela. In kar je v teh desetih dneh, odkar je SLS na vladi, izneslo proti njej laži in klevet in nalfalificiralo dejstev, to je naravnost rekord revolverške žurnalistike. Slovenski svet take žurnalistike doslej še ni poznal, zato je čitanje »Jutra« te dni priporočljivo, da se tako še bolj spozna vsa moralna in kulturna višina SDS-arske politike.

Ker pa je stanje, v katerem se nahaja »Jutro«, stanje besnila, torej bolno in abnorm-alno stanje, je pamet in logika pri tem seveda eliminirana. In se ni nič čuditi, če »Jutro« dvakrat enako ne piše, pobija samega sebe in pada iz enega protislovja v drugo. Tako je vse te dni pisalo, da ima zdaj SLS vso moč v rokah in da bi zato z zamahom roke lahko izpelala ves svoj gospodarski program in pomagala Sloveniji iz vseh težav in nadlog, zdaj pa jo naenkrat zaničljivo odpravlja, češ, da je v popolni odvisnosti od milosti radikalov, da so njeni trije ministri samo statisti itd.

No torej. Zdaj je našlo »Jutro« v svoji nesreči vsaj eno tolažbo. Zdaj se omamlja s sugestijo, da SLS nič ne premore v vladi, želimo mu, da se skoro popne še do te sugestije, da SLS sploh ni na vladi, ampak da tam mogočno sedi g. Žerjav in odpravlja davke, ki jih je on upeljal; z eno besedo: da vlada proti samemu sebi.

## Še enkrat volivni imeniki!

Ker veliko število volivnih upravičencev ni vpisanih v volivne imenike ter se v malokateri občini volivni imeniki nahajajo tako v redu, da ni bil pri zadnjih volitvah nihče izpuščen, zato ponovno podčrtavamo nekatere važne stvari, ki naj jih vsi naši somišljeniki vpoštevajo. Zlasti župane in občinske svetovalec je treba opozoriti, da vse napravijo, da so volivni imeniki končno res popolni.

1. Občinski uradi morajo vsako leto od 1. do vštete 31. januarja izvršiti popravke volivnih imenikov. Pri tem vpišejo vanje s svojim sklepom vse osebe, ki imajo volvno pravico, a niso doslej vpisane, ter izpuste na isti način one, ki so izgubili to pravico. Iz tega izhaja, da se tekom leta za razpisane volitve lahko vrše le reklamacije, nikakor pa ne več vpisi, ki bi jih občinski uradi napravili

uradoma. Izjemo tvorijo le vojaki, ki so odslužili svoj kadrski rok. Te je vedno tudi tekom leta vpisati uradoma v volivne imenike. Ako izvrši občinski urad popravek v volivnem imeniku uradoma, seveda v gori navedenem času, mora svoj odlok, s katerim odreja popravek, vedno utemeljiti s polnovoljavnimi dokazi. (Clen 7 zadnji odstavek.)

2. Ako pa je dan volitev odrejen v času od 1. januarja do 25. februarja, kakor ravno letos, se odloži popravljanje imenikov po uradni dolžnosti do izvršene volitve (torej letos do 23. januarja, ko so se vršile volitve v oblasne skupščine), in roki, določeni v tem zakonu, teko od desetega dne od dne volitve namesto od dne 1. januarja. Letos torej teče 31 dni trajajoča doba teh uradnih popravkov od dne 2. februarja do vštete 4. marca.

3. Ker zahtevajo nekateri glavni volivni odbori po končanih volitvah od volivnih predsednikov razven abecednega volivnega imenika tudi glavni volivni imenik, ki ga je potem priložiti volivnim spisom in se dopolnje kakor letos upravnemu sodišču, se morajo občine same potruditi za to, da dobijo n. pr. letos od upravnega sodišča volivne imenike pravočasno nazaj.

## Deputacija kmetov iz Krkavcev pri tržaškem škofu.

v Postojna, 9. febr. (Izv.) Iz Trsta poročajo, da se je pri tržaškem škofu Fogarju zglasila deputacija 200 slovenskih kmetov iz Krkavcev v Istri. V deputaciji je bilo vse polno žen in deklet. Deputacija je škofa prosila, naj pošlje nazaj župnika Silvanija, katerega je škof odpeljal v avtomobilu, da ga brani pred fašisti in naj prekliče interdict nad župnijo Krkavci. V tej zadevi je že preje posredovala deputacija 60 kmetov iz Krkavcev. Zdi se, da je škof pripravljen vrniti duhovnika, kakor hitro se bo zajamčila župnikova varnost. Na meščanstvo je napravila manifestacija istrskih kmetov silen vtis. Kmetje so se pripeljali v Trst na dveh vlakih.

## Nov napad tržaškega časopisja na slovensko duhovščino.

v Trst, 9. febr. (Izv.) Današnji »Popolo di Trieste« prinaša članek pod naslovom »Preti Slavici, ki je poln napadov proti slovenski duhovščini na Primorskem. Slovenske duhovnike imenuje capine. Obenem poroča, da je fašistično vodstvo za Istro poslalo vladi in osrednjemu strankinemu vodstvu spomenico, v kateri zahteva, da vlada ostro nastopi proti slovenski in hrvaški duhovščini v Istri. »Popolo di Trieste« končno zahteva, da naj vlada zatre ves slovenski tisk na Primorskem.

## Finance Italije.

v Rim, 9. febr. (Izv.) Na današnji seji ministrskega sveta je finančni minister poročal, da se je liktorsko posojilo podpisalo v znesku 3.274.272.000 lir. Država je efektivnega denarja inkasirala 2.373.000.000. Nato je ministrski svet potrdil dosedanje finančno politiko, o kateri je poročal finančni minister Volpi in zahteval, da se mora z ozirom na sedanji položaj voditi finančna politika v smeri kot jo je označil Mussolini v Pesaro. Glavne smerice te politike naj bodo: postopno zviševanje vrednosti lire, postopno zniževanje obtoka bankovcev, povečevanje zlate rezerve in neprestano prizadevanje za stabilizacijo valute, ker zahteva to predvsem interes Italije kot države z velikim uvozom. Vlada bo vztrajala na svoji politiki deflacije in valorizacije. Ministrski svet je nadalje odobril zakone glede davkov na samce za starostno dobo 25—65 let. Izvzeti so duhovniki in tisti, ki so objubili samski stan iz verskih nagibov. Davek znaša od 25—35 let 35 lir, od 35—50 let 50 lir, od 50—65 let 25 lir. Za nesamostojne samce plača davek družinski glavar.

## Italija-Anglija-Kitajska.

Kaj je dobila Italija za svojo pomoč?

v Rim, 9. febr. (Izv.) Današnji »Giornale d'Italia« energično zavrača poročila inozemskega časopisja, da je Italija za svoje sodelovanje in pomoč Angliji na Kitajskem kupila kot kompenzacijo razne ugodnosti v Mali Aziji. V Turčiji je nastalo veliko vznemirjenje radi tega, ker tuji agenti — mogoče francoski, dostavljajo list — razširjajo vesti, da je Anglija prepustila Italiji popolno svobodo v trgovini za pomoč na Kitajskem. Med Anglijo in Italijo pač obstoja pogodba, ki pa nikakor teh določil nikjer ne vsebuje.

KITAJSKI DOGODKI NA 6. STRANI.

STANJE ROMUNSKEGA KRALJA.

Bukarešt, 9. febr. Kraljica Marija je večeraj sprejela v avdijenci ravnateljica lista »Universul«, bivšega ministra Popesca in mu izjavila, da je stanje kralja Ferdinanda dobro in da je le škoda, da se ni preje začelo zdravljenje z radijem — Minister kraljevega dvora je izdal komunikle, v katerem istotako poroča o ugodnem poteku zdravljenja z radijem.

## Politične metode dr. Žerjava.

Dr. Žerjav je napisal v torkovem »Jutru« neko stvar, ki je vredna, da se približe pred rso javnostjo, da spozna vsak človek, s kakšnimi sredstvi se bori šef SDS v Sloveniji na političnem torišču. SDS je kot vladna stranka glasovala, da se uvede davek na ročno delo. Brez njih tega davka ne bi bilo. Sedaj se dr. Žerjav zgraža nad tem davkom in skuša odgovornost za obstoj tega davka podtakniti drugim! Za tak način boja naj vzame dr. Žerjav patent. Ljudje pa, ki se dajo s takimi stvarmi krmiti, niso več pomilovanja, nego zaničevanja vredni.

## Neizmerno klavarno.

SDS je že računala, kako bo z javnim in državnim denarjem polnila svoje blagajne, pa se ni obneslo. Vse nade so končale neizmerno klavarno.

»Klavarno z vseh stališč,« kakor piše »Jutro«, SDS je vendar vselej bila brezpogojno na razpolago vsaki večinski stranki. Radi preljubih radikalov je SDS nastala, radi njih živi in na moči, ki so ji jo oni dali, obstoji. Nikdar zlasti naši jutrovcji niso stali prav nikakega pogoja za vstop v vlado. Nihče na svetu še ni slišal, da bi se bila SDS kdaj radi kakih ljudskih koristi upirala vstopiti v vlado, vselej je bila brezplačno na razpolago.

Kaj brezplačno? SDS je dala Belgradu tudi doto, kadar jo je ta vzel v kompanijo. Tisto doto je SDS nagrabila v naši Sloveniji in jo nesla v Belgrad kot kupnino za ministrske stole. In sedaj, ko je vse znosila, vse izdala, sedaj, ko bi človek mislil, da si je kupila večno naklonjenost, pa jo usoda odganja od vlade! Pa naj kdo reče, da to ni neizmerno klavarno! Kdor vse to pomisli, bo »Jutrovac« klavrnost in jezo razumel.

## Vrgli so nam jih.

Tri ministre namreč, tri ministre za dvajset poslancev, tri gospodarske resore so nam klerikalcem radikalni vrgli in mi smo jih morali vzeti. Sli smo v koalicijo zvezanih rok, brez uspehov na kateremkoli polju uprave... kakor prosjaki... to se bere v »Jutru«.

O tem, kakšno zastopstvo je SLS v danih razmerah izvajalo Slovencev, se z »Jutrovom« ne bomo prepicali, ker je v tem pogledu njegova trditel prebedasta.

Po našem globokem prepričanju je pa vpliv Slovencev v centralni vladi res premajhen. Kdo pa je to zakrivil? Centralizem, ki ga je rodil Pribičević, Žerjav, Pucecl et consortes. Samo vsled centralizma nas merijo po številu, ne pa kot narod.

Kdo nas je ponižal v prosjake? Centralizem in Žerjav in njegovi, ki so zanj glasovali. SLS rešuje to strašno izgubo. Da je izvajala v vladi tri najvažnejša ministristva, da je šla v vlado samo pod pogojem, da bo ta vlada delala tudi za Slovenijo, to boli vse sovražnike Slovencev, ki jim načeljuje SDS in »Jutro«.

## Izboljšanje uprave.

Glasilo SDS se norčuje že iz SLS, češ, da ni dosegla izprememb v upravi. Pravimo, da je to norčevanje, kajti vso upravo v Sloveniji vodijo najizrazitejši eksponenti SDS.

V tej upravi je krvava potreba remedur in izprememb. Toda, ker hoče SLS izvršiti to na kulturnejši način kot nekda SDS, ki je metala na boljše uradništvu slepo na cesto in takoj drugi dan nastavila na odločujoča mesta

svoje partizane, ker SLS hoče postopati tako kot je v korist dobre uprave, zato misli »Jutro«, da mora izživati in se norčevati.

Dobro! Če bo kak demokratični uradnik mislil, da se mu godi krivica, naj se zahvali »Jutrovemu« izzivanju in norčevanju!

Ali mislite, da ne vemo, za koga je šel voditelj SDS dr. Žerjav v zadnji avdijenci prosit zašlite?

Ali mislite, da nam ni znano, da hočete ravno s temi vašimi eksponenti, ki ste šli zanje prosit, da bi jih ne odstavili, takoj v početku ovirati vsako delo oblastnih skupščin, da bi potem v svoji brezmejni zlobi nam morda še očitali, zakaj nismo pravočasno izmenjali tistih uradnikov, ki trde, da bivša dežela in sedanja oblast nima sploh nobene imovine več, ampak da je vse prešlo v lastnino države?

Ne bojte se! V nesramnosti ste sicer ne nadkriljivi, toda toliko vas že poznamo, da smo to vašo igro pregledali in z vsega početka postavili zahtevo, da mora režim SDS pasti tudi v Sloveniji!

Hoteli smo le izvesti to stvar brez bolečin, toda vaše izzivanje nam je dokaz, da je bila ta obzirnost odveč!

## Stroga praksa

Ljubljanskih davčnih organov zbuja začudenje celo v Belgradu, trdi »Jutro«. Čudimo se »Jutru«, da je šele sedaj iznašlo to dejstvo, ki ga mi zatrjujemo in ponavljamo že šest let.

Kdo pa so tisti davčni organi, ki zbujajo celo v Belgradu začudenje? To so sami odlični prijatelji in somišljeniki »Jutra« in SDS. To so uradniki, ki jih je SDS spravila na ta mesta. To so uradniki, ki imajo v »Jutru« vedno svoje zatočišče.

Ti »Jutrovci« eksponenti so krivi, če gre v Belgrad več milijonov kot je treba. Nanje naj se »Jutro« huduje!

## Gostilničarske takse.

Na vse »Jutrovce« vpitje samo ponavljamo vprašanje: 18 mesecev ste bili v vladi, finančnega ministra ste imeli, zakaj niste taks odpravili?

V stvari sami pa je ugotoviti, da je bilo v finančnem odboru od ministra zagotovljeno, da se bodo baš pri tem zakonu dosegle olajšave, ki se bodo pretresale in sklenile v plenumu narodne skupščine.

Zato naj se »Jutrovci« gostilničarji pomirijo, za dosedanje takse pa se zahvalijo dr. Žerjavu.

## Narodno gledališče

v centralistični upravi in po zaslugi finančnih uradnikov SDS ter njenih eksponentov propada. Redukcije se obetajo, oziroma so jih že odredili.

SLS skuša nesrečo v tem našem kulturnem zavodu popolnoma preprečiti. Dobili smo že tozadevno zagotovilo finančnega ministra. »Jutro« smatra seveda, da gledališču najbolje služi, če SLS v tem delu meče polena pod noge in jo napada.

Vsak pa ve, da se je za naše kulturne ustanove zavzemala vedno SLS in se bo zavzemala z vso odločnostjo zanje tudi v vladi ter brezdvoma tudi marsikaj dosegla, dočim je SDS naše kulturne zavode dosledno pobijala in jim jemala ugled, ker so slovenski. Da so prejšnji režimi tako mačehovski postopali s slovenskim vseučiliščem, gledališčem in vsemi ostalimi slovenskimi kulturnimi ustanovami, to je izključna zasluga SDS, ki je tajila, da Slovenci sploh imamo ali potrebujemo svojo lastno kulturo!

## Viharji in snežni zameti v Jugoslaviji.

Zagreb, 9. febr. (Izv.) Na Hrvatskem, v Bosni in Hercegovini ter Črni gori so nastali veliki viharji in snežni meteži. Vlaki prihajajo v Zagreb z velikimi zamudami, nekateri pa so celo v snegu obličali.

Liška progja je čisto zasnežena. Veter je ponekod nanesel nad 6 metrov snega. Delnice nimajo nobene zveze z okolico, ker so ceste neprehodne.

Z Belgradom so vse telefonske zveze prekinjene. Poltniki poročajo, da v Belgradu neprestano sneži, da je včeraj bil tam vse popoldne silen vihar.

Na niški progji je promet popolnoma ustavljen, v notranjosti Srbije divjajo viharji. Na skopljanski progji že več dni ne vozijo vlaki.

Split, 9. febr. V Dalmaciji so viharji. Morje je silno razburkano. Dva dni že pada gost sneg. Splitški brzovlak proti Zagrebu je običal na progji. Ostali vlaki pa so obstali na raznih postajah in čakajo, da se proge odpro. Valovi morja pljuskajo preko obale. Parobrodni promet je popolnoma ustavljen. Nit

ladje, ki vzdržujejo promet z otoki, ne morejo iz luk. Več ladij se je že ponesrečilo.

Sušak, 9. febr. (Izv.) Tu divja strahovita burja. Morje je nemirno, promet po vodi je nemogoč. Vihar razsaja po vsem Hrvatskem Primorju.

Sarajevo, 9. febr. (Izv.) V vsej Bosni je začelo pred dvema dnevi zopet silno snežiti. Zapadlo je toliko snega, da so ceste neprodorne in da tudi železnice ne morejo vzdrževati prometa.

Tudi iz Vojvodine poročajo o hudih snežnih zametih, ki ovirajo vlake in so povsod napravili ogromno škodo. V Vojvodini je padlo 1 meter snega. Promet z Belgradom je prekinjen.

Zagreb, 9. febr. (Izv.) Brzovlak iz Splita se je včeraj ustavil na postaji Zrmanja. Ne more nadaljevati poti. Tam se je ustavil tudi mešani vlak. Na progjo so poslali stroj s plugom, pa je vsled preobilice snega pri postaji Javornik skočil s tira. Zato so ustavljeni vsi vlaki na progah, na katerih so obstali.

## Izjava romunskega zunanjega ministra.

ROMUNIJA ODOBRAVA ITALIJANSKO POLITIKO NA BALKANU.

V Trst, 9. febr. (Izv.) »Corriere della Sera« prinaša v današnji številki razgovor svojega poročevalca v Bukarešti z romunskim zunanjim ministrom Mitileneuom. Zunanji minister je izjavil, da vodi Romunija politiko miru in reda v južni in vzhodni Evropi in na Balkanu. Tudi Mala antanta je razvila pomirjevalno akcijo v srednji in vzhodni Evropi ter na Balkanu. Njen smoter je, da se ohrani status quo, ki je zagotovljen v pogodbah Saint Germain, Trianon in Neuilly. Radi tega Mitileneu ne razume, kako bi mogel nastopiti spor med posameznimi člani Male antante, ko imajo vendar vse smoter spoštovati mirovne pogodbe.

Vest o bližnjem sestanku Male antante, ki da ga je izzvala Jugoslavija, da bi se proučil nov položaj, ki je nastal po podpisu pogodbe med Italijo in Albanijo, ni resnična. Sestanek se bo vršil v stalnem periodičnem razdobju od zadnjega sestanka na Bledu. Sedaj pride v poštev kak kraj v Češkoslovaški. Na vprašanje, ali bo na dnevnem redu tudi italijansko-albanska pogodba, je Mitileneu odgovoril, da

se program Male antante ne določa naprej. Glede Italije je Mitileneu rekel, da ima na Balkanu miroljubne namene. Ravno ti cilji so podlaga za prijateljski pakt med Italijo in Romunijo. Odnosaje med Italijo in Romunijo, ki so bili vedno tesni in nerazrušljivi, navdaja danes poleg tradicionalne prisrčnosti največja zaupljivost, ki jim daje značaj bratske solidarnosti, katero opravičujejo ne samo skupni interesi, ampak tudi sorodne vezi.

Kolikor mi je znano, je dejal Mitileneu, stremi akcija Italije na Balkanu za zbliznanje in mirno sodelovanje na političnem in gospodarskem polju z balkanskimi narodi. Mi, kakor vse države Male antante, morajo to akcijo sprejeti z odobravanjem, kajti akcija je v harmoniji z miroljubnimi ideali Male antante.

Glede nesporazumljenja med Italijo in Jugoslavijo je Mitileneu izjavil, da je gotovo začasno in da bo kmalu minulo. Glede priznanja Rusije s strani Jugoslavije, je Mitileneu mnenja, da do njega še ne bo prišlo tako hitro, ker so tega mnenja tudi belgrajski krogi.

## Revolucija na Portugalskem.

V Pariz, 9. februarja. (Izv.) Poročilo iz Portugalske označuje položaj kot zelo resen. Vstahi so po teh poročilih zasedli Lizbono, kakor tudi več drugih strategično važnih točk. Tudi v Porto so čete revolucionarjev napredovale. Prebivalstvo se pridružuje vstajam. Angleži so poslali več ladij iz Gibraltarja, da bi ščitile angleške interese. Križarka »Comus« je poslana pred Lizbono, dva torpedna rušilca pa pred Porto.

V Pariz, 9. februarja. (Izv.) Poročevalec »Daily Mail« poroča iz Lizbone, da je bila pri večerajšnjem obstreljevanju mesta po artiljeriji in zrakovolnih napravljena velika škoda ter je bilo mnogo ljudi ubitih. Tekom obstreljevanja so se dogajali strahoviti prizori med prebivalstvom. Ceste so polne ranjen-

cev in mrtvecev. Stavka železničarjev je povsod popolna. V Lizboni je dala vlada zapreti mnogo voditeljev demokratov. Po vsej državi je vlada proglasila preki sod.

V London, 9. februarja. (Izv.) Listi prinašajo dosedaj še ne potrjeno vest iz Madrida, da so vstahi zaprli predsednika portugalske republike. Boji v Lizboni, ki trajajo neprenehoma že 40 ur, še niso prenehali.

V Pariz, 9. februarja. (Izv.) Preko portugalske meje pribegli portugalski častniki zatrjujejo, da se je poskus revolucionarjev v Lizboni ponesrečil, ker prebivalstvo vstajev ni podpiralo.

V Madrid, 9. februarja. (Izv.) Tu se potrjujejo vesti, da je portugalski vojni minister z vladnimi četami zasedel mesto Porto.

Londonu Grandija pri Stresemannu je že nanznanjen. Rimsko časopisje je naziranj, da se bo eventualni sestanek med Mussolinijem in Stresemannom vršil v Rimu samem.

### Konkordatsko vprašanje v Nemčiji.

Berlin, 9. februarja. Wolff razširja uradno pojasnilo glede konkordatskega vprašanja. Pojasnilo predvsem ugotavlja, da pri sestavi sedanje vlade to vprašanje ni igralo nobene vloge. Pač pa so se pečale z njim že vse dosedanje vlade. Tako je prejšnje Marxovo ministrstvo že leta 1924. sklenilo, da se znova začno predelati za konkordat s sv. stolico. Istotako je želel pospešiti ta dela kancler dr. Luther. Državni predsednik Ebert je pa že junija leta 1920. izjavil tedanjemu novomenovanemu nunciju, da namerava na novo urediti razmerje med cerkvijo in državo v Nemčiji. Podlaga bodi ustava republike, ki zajamčuje polno svobodo vesti. Pristojni resorti so sedaj že dalj časa na delu, da prouče to stvarna državnopravna in cerkvenopolitična vprašanja, ne da bi pa bilo doslej prišlo do kakršnihkoli pogajanj s sv. stolico.

### VILJEMOVA BRZOJAVKA.

Berlin, 9. febr. Člani bivšega I. gardnega polka so večeraj praznovali 50 letnico, odkar je bivši cesar Viljem II. vstopil v polk. Slavnostni govor je imel feldmaršal Mackensen. Na pozdravno brzojavko je Viljem odgovoril iz Doorna: »V obljubi zvestobe proti porogi in sramoti današnjega časa.«

so dobili v znanem našem poznavatelju socialnega vprašanja, v vseuč. prof. dr. Alešu Ušeničniku, izbornega sotrudnika, ki jim je z letošnjim letom podal v roke že drugi zvezek iz območja obširne svoje »Sociologije«.

Ze 22 zvezkov je poslala »Orlovska knjižnica« članom orlovske organizacije, zlasti pa njenim voditeljem, da bi jih s pridom uporabljali pri sistematski vzgoji orlovskih vrst. Ušeničnikovi knjižici, katerih prva je izšla leta 1925. z naslovom »Socialno vprašanje«, druga pa začetkom letošnjega leta z naslovom »Socialna ekonomija«, tvoriata bistveno enoto, izpopolnjuječ druga drugo tako, da tvorita »Socialna ekonomija« le obsežnejši in podrobnejše izdelani del vsega tega, kar je v zvezi s programom kršč. socializma, slonečega na idejah in oblikah združnega življenja, ki ga »Socialno vprašanje« razlaga v petem poglavju, zlasti pri »delovnem programu« (§ 236, 302).

Obe knjižici imata svojstveno obliko »katekizma«, gotovo radi namena, da dá mladini v roke jasna vprašanja in trdne jedrate odgovore pri vsakoletnih »prosvetnih tekmah«. Po tem praktičnem smotru treba to obliko presojati in nihče drugi ni bolj upra-

<sup>1</sup> Orlovska knjižnica, zv. 21.: »Socialna ekonomija. Osnovni nauki in vprašanjih in odgovorih. Spisal dr. Aleš Ušeničnik, vseuč. profesor. Izdaja Orlovskega društva v Ljubljani 1926. Založila društvena nabavna zadruga v Ljubljani, tiskala Jugoslovanska tiskarna. (Cena —?)

# Kaj se godi doma

## Lep shod zaupnikov SLS v Mariboru.

V torek zvečer se je vršil v tajniških prostorih na Koroški cesti shod zaupnikov SLS za Maribor, ki je naravnost sijajno uspel. Na kratko notice v »Slovenec« se je zbralo okrog 150 naših zaupnikov iz vseh slojev. Poslanec g. Žebot je podal poročilo o situaciji, navzoči pa so stavili razna vprašanja, na katera je poslanec odgovarjal. Za tem se je razmotrivalo vprašanje poplave volivnih imenikov Zadnje volitve so pokazale, da v mestu Maribor ni volilo 200—300 naših pristašev, ker niso bili v volivnih imenikih. Nasprotno pa so nasprotniki spravljali na volišče ljudi, ki so volili za mrive. Delavec iz železniške delavnice je izjavil, da mu je znan slučaj, kako je neki njegov tovariš — socialist — volil na 6 voliščih vsakokrat pod napačnim imenom: Predsednik shoda g. dr. Veble je pozival navzoče, naj naše volivce opomni na njihovo dolžnost, da bodo v volivnih imenikih ter nato zaključil zborovanje.

## Razstava načrtov stavbenih združenj.

Zveza stavbenih združenj namerava ob priliki svojega rednega obnega zbora v mesecu marcu 1927 prirediti v Ljubljani razstavo načrtov stanovanjskih in družinskih hiš. Razstava ima namen, pokazati javnosti predvsem dosedanje uspehe združnega stavbenega gibanja in načrte, ki jih imajo posamezne stavbene zadruge pripravljene za bodočnost. Obenem pa hoče Zveza stavbenih združenj nuditi tudi priliko našim arhitektom in stavbenikom, da razstavljajo v medsebojni tekmi svoje načrte za vzorne družinske in stanovanjske hiše, bodisi da so že zgrajene, bodisi da so šele v osnutku. Zveza vabi vse stavbene zadruge kakor tudi naše arhitekta in stavbenike, da prijavijo najkasneje do 1. marca t. l. svojo udeležbo in približni obseg za razstavo namenjenih načrtov na naslov: Zveza stavbenih združenj v Ljubljani, v roke tajnika dr. Fran Spiller-Muysa v Ljubljani, Turjaški trg 3, II. nadstropje. Dobrodošli so tudi modeli.

## Stanje bratovskih skladnic v I. 1926.

Bratovska skladnica v Trbovljah, ki obstoji iz bolniške, pokojninske in nezgodne blagajne ter podpornega fonda izkazuje za leto 1926 sledeči poslovni promet:

1. Bolniška blagajna: Saldo prejšnjega leta

## Napetost med Poljsko in Nemčijo.

Berlin, 9. febr. Pogajanja med Nemčijo in Poljsko za trgovinsko pogodbo so se zopet pretrgala. Poljska vlada je v zadnjih tednih izgnala iz Poljske mnogo nemških državljanih, med temi več ravnateljev raznih podjetij v Šleziji. Nemčija je proti temu po svojem poslaniku v Varšavi vložila protest in izjavila, da pod takimi pogoji ni misliti na sklepanje trgovinske pogodbe. Poljska je nato nadaljnje izganjanje Nemcev odgodila, da prouči nemški protest. Tujakšnji krogi ne izključujejo možnosti, da se trgovinska pogajanja s Poljsko sploh ne bodo več nadaljevala.

## WOJEWODSKI IN PILSUDSKI.

Varšava, 9. febr. Sejmsko maršalsko sodišče pri zaprtih vratih nadaljuje zaslišavanje prič v vohunski aferi poslanca Wojewodskega. Govorj se o senzacionalnih izpovedbah. — Večerajšnji listi so objavili pismo, ki ga je pisal poslanec Wojewodski maršalu Pilsudskemu in mu obenem vrnil vsa odlikovanja. Wojewodski piše: »Zavedam se, da sem prejel ta odlikovanja od Vas, ko sem bil še pristaš Pil-

4.924.564 Din 96 par, izdatki: tekoči izdatki 3.197.847 Din 23 par, likvidacija bivšega premoženja 593.255 Din 89 par, gradbe in inventar 976.351 Din 79 par, ostane 157.110 Din 7 par.

2. Provijsijska blagajna: Dohodki leta 1926. z ostankom prejšnjega leta 2.330.668 Din 83 par, izdatki leta 1927. 2.137.098 Din 99 par, saldo dne 31. decembra 1926. 193.569 Din 84 par.

3. Nezgodna blagajna: Dohodki leta 1926. s saldonom prejšnjega leta 723.521 Din 42 par, izdatki leta 1926. 663.839 Din 18 par, saldo 31. decembra leta 1926. 59.682 Din 24 par.

4. Podporni fond: Dohodki v letu 1926 in ostank od poprej 173.180 Din 94 par, izdatki v letu 1926 158.625 Din, ostane še 14.555 Din 94 par.

## Žrtev ljubosumja.

Na ženitovanju Josipa Grauzliča v Koprivnici je bila tudi prelepa Marija Darojevič, v katero je že dalj časa bil zaljubljen Josip Novakovič. Darojevičeva ga je zadnje dni odbijala in tudi ni hotela uslišati njegove prošnje, da bi bil njen drug na svatbi. Novakovič je kljub temu prišel na svatbo in spremljal Marijo domov. To priložnost je ljubosumni fant izrabil in izvršil grozovit napad, da umori dekle. Tik pred hišo jo je zabodel, da je obležala mrtva. Morilec je pobegnil.

## Razbojniški napad v vlaku.

Trgovec Pavle Vukovac se je 5. t. m. ponoči vozil iz Vinkovcev v Beograd. Med vožnjo sta prisledla dva mlajša človeka, ki sta tudi pripovedovala, da se peljeta v Beograd. Blizu postaje Vrholje pa sta tuja trgovec napadla, ga oropala, ga vrgla med vožnjo iz vlaka in potem tudi sama skočila. Drzen zločin kaže, da sta ga izvršila dva preizkušena prvovrstna mednarodno pustolovca.

## SMRT NAJSTAREJŠEGA ČLANA KAT. POMOČN. DRUŠTVA V MARIBORU.

V splošni bolnici v Mariboru je umrl 8. t. m. Anton Konečnik, ki je bil član Katol. pomočniškega društva od 15. avgusta 1885. naprej. Rajni je bil rojen 12. januarja 1850. v Mislinju pri Slovogradcu in od 15. julija 1885. uslužben pri mariborski pečarski in lončarski trvdki Pavel Heričko. S Konečnikom je zgubilo društvo enega najstarejših in najbolj zvestih članov. Med mlajšimi člani organizacije mu bo ostal ohranjen časten in trajno hvaležen spomin za njegovo vztrajnost in odločno katoliško zavednost!

sudskijevega tabora, kateri tabor sem tedaj smatral za tabor poljskega ljudstva. Danes je pa Pilsudskijev tabor — tabor fašizma in smrtnih sovražnikov poljskega delavnega ljudstva in zato Vam, gospod minister, odlikovanja vračam.«

## SOCIALNO ZAVAROVANJE V FRANCIJI.

Pariz, 9. febr. Kolonijalni minister Peret je izjavil, da bo ministrski predsednik Poincaré še tekom tega zasedanja predložil zbornicama zakonski načrt o socialnem zavarovanju. Načrt določa, da pridobi pravice bolezenskega zavarovanja vsaka oseba, ki prejema za svoje delo plačo in je vsaj 50 mesecev plačevala predpisane prispevke; istotako tudi vsa njegova družina. Posebno obsežno se bo poskrbelo za matere, da se dvigne število porodov. Onemogli delavci bodo prejemale do 40 odstotkov svoje redne plače, isto toliko delavci, ki prekoračijo 60 let. Ob smrti zavarovancev dobe njihove vdove plačo za 50 delavnih dni v najmanjšem znesku 1000 frankov. Minister je naglasil, da pomenja zakon preobrazbo vsega delavčevega življenja ter bo vtisnil celokupni deželni novo lice.

Dr. J. P.:

## Pripombe ob »Socialni ekonomiji« dr. Aleša Ušeničnika.

Orlovska organizacija je nedvomno ena naših najvažnejših mladinskih zvez. V tehničnem pogledu stoji zelo visoko in njen trud po sistematski vzgoji naraščaja je vse hvale vreden. Kar pa vsakemu prijatelju našega naroda mora imponirati, je gotovo izredna skrbnost, s katero hoče dvigniti duševne sile naše kmetke in delavske mladine, v kolikor se zbira pod zastavo slovenskega Orla. Če se naš Orel v tehničnem oziru lahko kosa z marsikatero starejšo organizacijo, je pa dejstvo, da jo daleč nadkriljuje v sistematskem delu na prosvetnem polju, na katerem je vpeljala pred leti posebne »prosvetne tekme«, da tako prepreči zablode, ki bi jih zamoglo roditi pretežno tehnično in telesno vezbanje članov orlovske organizacije.

Prosvetne tekme so prava slovenska orlovska posebnost, ki služi tudi drugim podobnim organizacijam v spodbudo in v posmahanje. Zlasti moramo pohvaliti izredno pozornost, ki so jo posvetili orlovski voditelji vzgoji orlovskih vrst na socialnem polju.

Pomanjkanje primerne socialno poučne literature je prisilila vodstvo orlovske organizacije, da si samo ustvari potrebne vežbovnike iz socialne vede. In priznati treba, da

višen soditi o vrednosti vprašanj in odgovorov kot tisti, ki »eksaminira« pri teh tekmah. En pogled v prvo in drugo knjižico prepriča, da je druga v vsakem oziru pridobila v jasnosti, jednatosti in lahkosti jezika in formulacije vprašanj in odgovorov. Kdor hoče na kratko ponoviti, si dobro vtisniti v spomin vse to, kar je napisanega v Ušeničnikovi Sociologiji in Krekovem »Socializmu« ter v dr. Gosarjevih spisih, bo našel v kratkem bistvenem izvlečku v Ušeničnikovih obeh socialnih katekizmih. In tudi ta, ki se mu zdi, da že vse ve, bo dobil mesta in stvari, ki si jih mora vendarle iznova poklicati v spomin, ako ne celo — priučiti. Če kdo, bo gotovo v prvi vrsti »eksaminator« hvaležen obema, orlovske organizaciji kot g. pisatelju, da sta mu v tej kratki in prav primerni obliki podala v roke točne in trdne odgovore v vprašanjih, za katera treba često uporabiti obilo truda in časa, da se polagoma razbistre. In mislim, da bo še bolj ko učencu dobrodošel pouk v tej obliki in v tem obsegu vsem, ki nimajo dovolj časa in tudi prilike študirati obširna dela socialnih ved, kadar se pripravljajo na izpraševanje tekmovalcev. Zakaj citati, ki so v mali meri pod črto, se nanašajo na najpotrebnejšo domačo več ali manj znano literaturo, zlasti na avtorjevo veliko delo »Sociologijo« tako, da je za vsakega študij olajšan. Posebno prednost pa imata obe knjižici pred tujimi deli: obe se ozirata predvsem na naše domače slovenske razmere, na našo državo, kar je pedagoško povsem pravilno, da treba

pojasnavati neznane in težje stvari z že znanimi in bližnjimi, zato tudi dostopnejšimi zgledi. Čim bolj pa bo naobražen izpraševatelj, tem lažje bo dopolnil in razjasnil iz lastnega znanja vse to, kar je Ušeničnik moral izpustiti ali mogel le na kratko naznačiti. Posebno pri poglavju o denarju se da marsikaj dodati iz kulturne in gospodarske zgodovine. Tako n. pr. obrazložiti jezikovno in kulturno-zgodovinsko besedo »plačati« (plača plač-ja; plač-no; plet-em) v primeri z latinsko besedo »pecunia« itd. — Pojasniti bo treba tako na primeren način še razne tučke, ki se jih tudi tako čisti Ušeničnikov jezik naravno pri taki tvarini ni mogel ogniti.

Podrobna stvarna ocena spada na drugo mesto.<sup>2</sup> Ali ima še kateri narod tako lepo

<sup>2</sup> Mimogrede bi pripomnil k str. 60 »Socialna vprašanja«, ki omenja delavski tisk in socialistično gibanje med Slovenci, da je bil prvi list, ki je prišel med Slovenci naglašati delavsko misel »Slovenski delavec« že l. 1884. v — Trstu, ki je prvi klicar na poti v ono »novo dobo«, ki jo je opisal osem let kasneje v svoji socialni povesti l. 1892. v »Domu in Svetu« Sovran-Krek in jo istotako začel naglašati s socialističnim povdankom »Delavec«, ki ga omenja na tej strani dr. Ušeničnik, in sicer na pobudo probujajočih se delavskih vrst Trsta, ki je sploh prej pričel misliti in delati za slovenskega delavca kot daljni Dunaj. Zakaj za »Slov. delavcem« je v Trstu pričel braniti »interese delavskega ljudstva« od 2. 10. 1890 po dvakrat na teden »Delavski list«. Za zgodovino slovenskega delavstva je potemtakem leto 1884. velikega pomena, kakor tudi, da je slovenski delavec najprej začutil potrebo po organizaciji v najbolj razvitem trgovskem kraju bivše monarhije.

# Dnevne novice

★ **Imenovanje.** Vseučiliški profesor dr. Aleš Ušeničnik je pomaknjen iz tretje v drugo skupino prve kategorije.

★ **Za šefa kabineta v ministru** za javna dela je imenovan minister inž. Serbec dr. Stefana Skubica, pravnega referenta gradbenega ravnateljstva v Ljubljani.

★ **Zastopniki delavskih zbornic** so imeli 7. t. m. skupen sestanek v Splitu in obravnavali vse skupne zadeve delavstva v državi.

★ **Denarnim zavodom v Sloveniji.** Pri sklepu bilanc za 1926 so nam številni denarni zavodi tudi letos naklonili po možnosti podpore, za kar se jim na tem mestu pristočno zahvaljujemo. Ostale pa prosimo najljubše, da bi radovoljno pomagali nam najbednejšim s tem, da nam naklonijo kakršnokoli podporo, za kar jim bomo iz dna srca hvaležni. — Podporno društvo slepih, Ljubljana, Wolfova 12. Tek, račun pri poštni hranilnici 14.066. — Za odbor G. Jurasek, predsednik, J. Čuk, tajnik, F. Schwenner, blagajnik.

★ **Za rezervne častnike.** Pri izdaji novih legitimacij za trikratno polovično vožnjo po železnicah so nastale tehnične ovire. Zato je minister prometa odredil, da veljajo ponovno in do nadaljnjega že izdane rmenne legitimacije za leto 1927. Ze vrnjene rmenne legitimacije se bodo zato zopet razposlale. Kdaj bodo prestale veljati, se bo pravočasno sporočilo. — Uprava pododpora.

★ **Za »Dr. Ribačev fond«** je nakazal g. dr. Ivan Savojic, odvetnik v Kočevju, Jugoslovanski Matici Din 390, ki jih je zbral g. Ciril Kopitar, slušatelj višje pedagoške šole v Zagrebu, v Kočevju. Iskrena hvala!

★ **Onim, ki nameravajo v Francijo.** Izelejniški komisariat obvešča vse one, ki se hočejo izseliti v Francijo, da bi tam dobili dela, da je po poročilih izseljeniškega komisarja v Franciji tam zopet zavladala stagnacija v gospodarstvu vsled naglega dviga franka. Zato vsem interesentom zaenkrat odsvetuje, da se odpravijo v Francijo. Kadar bodo razmere zopet ugodnejše, bo komisariat o tem poročal javnosti.

★ **Župani bi radi, a nimajo volivnih imenikov.** Vse časopisje prinaša pozive na občine in župane, da je sedaj čas za popravilo volivnih imenikov. Župani bi radi šli na to delo, a ne morejo, ker nimajo volivnih imenikov. Od zadnjih skupščinskih volitev so romali volivni imeniki v roke glavnega volivnega odbora in od tamkaj za slučaj kake pritožbe na upravno sodišče v Celje. Sedaj bi že bil čas, da bi dobile občine nazaj volivne imenike, da bi se lahko lotili župani in občinski tajniki poprave.

★ **Nov poštni in brzjavni svet.** Poštno ministru je imenovalo nov poštni in brzjavni svet, ki ga tvorijo sledeči člani: generalni ravnatelj Stefan Dekanič, pomočnik generalnega ravnatelja Milan Gjorgjevič, pomočnik generalnega ravnatelja poštne hranilnice Andrija Kovačević, načelnik osebne oddelka dr. Dragotin Frank, načelnik telefonskega in brzjavnega oddelka inž. Marij Osana, načelnik ekonomskega oddelka M. Jož Kovačević in načelnik poštne oddelka Nikola Vučetič.

★ **Vzorna mladina.** Trije sinovi uglednih rodbin v Chicagu, otroci milijonarjev, vsi okoli 17 let stari so udrli v neko trgovino in ukradli 10 dolarjev. Pobegnili so z avtomobilom. Med vožnjo so se sprli za plen in v prepiru sta dva ubila tretjega in vrgla truplo na ulico. Policija je oba ubijalca iztaknila. Isti dan ko sta bila obsojena ta dva, je sodišče imelo opraviti še z drugo ubijalsko družbo fantičev izmed katerih še niti eden ni star 15 let. Vsi so obsojeni na dosmrtno ječo.

★ **Velika pratika Vodnikove družbe** prinaša med resnimi gospodarskimi nasveti tudi tole debelo, ki jo doslovno ponatisnemo: »Ka-

ko jemlješ med iz košev, da se čebele ne ubijajo? Panje položi ene vrh drugih in ko se prvi napolni, prevrtaj, da vndejo čebele v praznega, polnega pa deni proč. Samo je treba v praznega nastavitvi nekoliko hrane, da bodo čebele takoj započele svoj posel. Tako delaj neprestano, dokler traja uljnjak, pa boš dobil več medu in več panjev, ker ti ni treba čebel moriti. To se opravlja sredi leta. — Dalje tudi modruje o »gnojivcu«, kjer govori le o stranišnicah in pravi, da vrtnarji v nekem gornjeitaljskem mestu cenijo isto bolj, če je od protestantov, kot od katolikov! — Pa se na Grmu še vbijajo z gnojilnimi preizkusil!

★ **Tat.** V drugi polovici januarja se je oglašil pri nekem gospodarju v Mošnjah mladenič z zelenkastim klobukom, na katerem je bil pernat okrasek. »Vojake sem odslužil, dela iščem. Iz Preddvora sem.« Gospodar mu je dal mesto dela nekaj dinarjev in malico. Drugi dan je spet prišel. Zaprošil je za 12 Din posojila za železnico od Otoč do Kranja. »Odotod se bom peljal z vozniki. Delo sem dobil v Gorjah. Jutri popoldne bom šel tu mimo. Sestra mi bo dala denar in bom vrnil.« Pa ga ni bilo več. Gospodarjev služabnik pogrša od tistega dne najboljše čevlje. Da je iz Preddvora, ni resnično.

★ **50 kg ponarejenih bankovcev** po pet in deset lir so našli italijanski policaji v Lecco. Pri ponarejanju je sodelovalo pet oseb.

★ **100.000 dolarjev** je dobil 6. t. m. v desetih minutah mladi Francoz Jules Requier v igralnici v Monte Carlu.

★ **Grozen trojen umor.** Na grofovem dvorcu v Namiestu pri Brnu, se je 6. t. m. izvršil grozen trojni umor. Ubili so upravitelja posestev grofa Haugwitz Heinricha Tilla, njegovo ženo Ano in služkinjo Marijo Korcina. Zločinec je prišel v hišo in zahteval upravitelja Tilla. Služkinja ga je poklicala. Ko je Tilla prišel na hodnik prvega nadstropja, ga je zločinec tam počakal in ga udaril s sekuro. Z dvema udarcema je Tilla ubil, nato odšel v sobo kjer je isto tako ubil ženo in služkinjo. Nato je ubitemu Tilla vzel uro in denarnico in zbežal. Zandarmerija ga zastopj išče. Najbrže jo je popihal preko meje na Madžarsko.

★ **Premija.** Srečko št. 27.867, ki je pri zadnjem žrebanju dobila premijo, je prodala najsrečnejša prodajalnica L. Z. Konjović v Belgradu. 988

★ **ITO — zobna pasta** najboljša.

★ **Orožje,** lovske potrebščine in vsa popravila orožja najceneje pri puškarju F. K. Kaiser, Ljubljana.

★ **Pri prehladu, nahodu, vnetju v grlu,** živčnih boleznih, trganju po udih je dobro, če se s pol kozarcem naravne »Franz-Josef«-grenčice poskrbimo za vsakdanje izpraznenje prebavil. Po sodbi vseučiliških klinik se »Franz-Josef«-voda odlikuje pri povoljni uporabi po sigurnem delovanju. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

## Ljubljana

○ **»Krekova mladina«** v Ljubljani. Členstvo, ki se zanima za dramatiko, se vlnudno vabi, da se v čim večjem številu udeležijo sestanka v petek, 11. februarja, ob 8 zvečer na Starem trgu 2, na katerem bomo razpravljali o bodočem našem delu. Vabljeni tudi novi člani in članice. — Odbor.

○ **Občni zbor »Krekove mladine«,** podružnica Ljubljana se bo vršil v nedeljo 13. februarja v društvenih prostorih na Starem trgu 2. Začetek ob 9 dopoldne. Dnevni red: 1. Poročilo predsednika, 2. čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru, 3. poročila tajnika, blagajnika in nadzorstva, 4. volitev novega od-

škega stališča obdelana »Država« z vsemi njenimi problemi. Zakaj jasnost in pravilno pojmovanje države, nje nalog in smotra, sta zlasti v povojnih miselnih zmedah za nas že conditio sine qua non Nemci, ki so doživeli polom svoje od Treitschkeja in Bismarcka »vstvarjene ideologije o močni in silni državi«, so pričeli s temeljitim delom in imajo že več katolikom namenjenih del (Schilling, Tischleder i. dr.). Kdo ne čuti enake potrebe tudi za nas, ki smo o početku svoje državnosti, v začetku »državotvornosti«, potisnjeni med dva nova, v bistvu si tako sorodna in podobna ekstremna tipa kot sta ruski sovjetski in italijanski fašistovski državni absolutizem?

Kdor hoče boljše bodočnost, mora zgodaj in na solidnem temelju graditi od spodaj in na širokih tleh, da dosežemo pravo, dobro in zdravo samoupravo in vlado ljudstva — demokracijo.

Preprosti fant, ki je izšel iz naše ljudske šole, bo na podlagi Ušeničnikovih socialnih in podobnih kažipotov prej ali slej dozorel v razboritega kritičnega, prevdarnega in politično zavednega moža, občana in državljan, ki bo znal ločiti dobro od slabega, nujno potrebno od možnega, koristno za vse od sebičnega, zdravo od pogubnega.

Ce nam naše mladinske organizacije s sistematskim delom vzgoje nove može, ne bojmo se za obstoj slovenskega naroda, ne bojmo se ne socialnih in ne političnih bojev, ki so od časa do časa plod razmer in čisto tudi čil-

bora, 5. slučajnosti. Člani in članice se vabijo k obilni udeležbi.

○ **Ljubljana** ima nočjo ob 8 skupno pevsko vajo. Zaradi predstojčih nastopov udeležba strogo obvezna! — Pevovodja.

○ **Predavanje o Beethovnovih komornih delih.** Z ozirom na koncert, katerega priredi Glasbena Matica ljubljanska s sodelovanjem Sevikovega komornega kvarteta iz Prage, predava na državnem konservatoriju o komornih glasbi nesmrtnega Beethova dvorni svetnik dr. Josip Mantuani. Predavanje se bo vršilo v ponedeljek 14. februarja od 6 do 7 v pevski dvorani poslopja Glasbene Matice. — Predavanje bo javno ter ima k njemu pristop vsakdo.

○ **Predavanje v Pravniku.** Društvo Pravniki priredi tekom meseca februarja vrsto predavanj pod naslovom »Pripombe k osnutku novega avtorskega prava«. Prvo predavanje se bo vršilo v petek 11. februarja ob pol 18 na sodišču v Ljubljani, soba 79. Predaval bo g. univ. prof. dr. Stanko Lapajne: I. Uvod in obči predpisi. Odbor vabi na predavanje vse člane, pa tudi druge, ki se zanimajo za to snov.

○ **Zveza slovenskih vojakov iz svetovne vojne, podružnica Moste,** ima svoj redni občni zbor v nedeljo 13. februarja ob 10 dopoldne v gostilni »Pod lipco« v Mostah. Vsi člani in bivši bojevniki vljudno vabljeni.

○ **Zveza trgovskih gremijev in zadrug** za Slovenijo je preselila svoje uradne in poslovne prostore v palačo Zbornice za trgovino, obrt in industrijo, Beethovnova 10, prtiličje, levo. Istotam se nahaja tudi Gremij trgovcev za Ljubljano in okolico.

○ **Slovensko lovsko društvo.** Prireditveni odsek lovskega večera vabi vse člane tega odseka na zaključno sejo, katera se bo vršila danes pri tovarišu Petru Štepicu v Spodnji Šiški ob 19.

○ **Društveni sestanek »Svete Vojske«** se vrši danes ob 20 v klavirski sobi moškega učiteljskega.

○ **Rezervne častnike,** člane ljubljanskega pododpora, opozarjamo, da se bo vršil tretji redni letni občni zbor pododpora v ponedeljek 14. februarja ob 20 v salonu restavracije Zvezde v Ljubljani, Kongresni trg 1. Eventuelne predloge za dnevni red je poslati upravi pododpora do 13. februarja. — Uprava pododpora.

○ **Umrli so v Ljubljani:** g. Valentin Mozečič, zidarSKI mojster, gospa Marija Krehan, zasebnica, in gdčna Ivanka Babič, katere truplo so prepeljali iz Ljubljane v Podgoro pri Dobropoljah, kjer se vrši danes ob 9 zjutraj pogreb.

○ **Preselitev modnega salona damskih klobukov.** Uljudno naznanjam cenjenim damam, da se nahaja modni salon Angele Pekolj sedaj na Aleksandrovi cesti 5, prtiličje, desno, ter se priporoča za prijazno naklonjenost tudi nadalje. 946

○ **Premestitev krojaške obrti.** Cenjenim svojim naročnikom naznanjam, da sem se s svojo obrtjo preselil s Poljanske ceste 21 v semenišče, Semeniška ulica 4. — Anton Jarc, krojaški mojster.

○ **Tatvine v Ljubljani.** Mesarskemu pomočniku Filipu Muherju je bilo v Zgornji Šiški ukradenih 200 Din. Šentiviški orožniki so radi tatvine aretirali nekega 12 letnega dečka V. T., ki je tatvino priznal, priznal pa je tudi, da je ukradel v ponedeljek gostilničarju Antonu Štruklju 1000 Din vredno zlato uro. Uro in denar so orožniki dobili še pri fantu. Dečka so izročili roditeljem, ki ga bodo že kaznovali po zaslugi. — Na periferiji Ljubljane se je zopet pojavil kurji tat. Tesarskemu mojstru Francu Pustu v Streliški ulici je ukradel petelina in grahosto kokoš v vrednosti 100 Din. — Dijaku Antonu Skoku je bil iz predsobe stanovanja v Gosposki ulici odnešen 300 Din vreden klobuk.

stilni proces v smeri novih boljnih dni.

Naj bo g. dr. Ušeničnik uverjen, da ure, ki jih je žrtvoval poleg svojega poklicnega dela obema knjižicama, niso bile žrtvovane zaman in za prazen nič. To vedo vsi, ki imajo posla z vzgojo naše kmetske in delavske mladine, to vedo zlasti orlovski »eksaminatorji«, ki predelujejo ogromno snov s svojimi nadarjenimi odbranci iz orlovskih vrst.

Veselilo bi marsikoga, če bi zvedel, kakšne uspehe so pokazale »prosvetne tekme« v podrobnostih in v glavni potezi, kje so bile težave in kako se pozna napredek zanimanja za socialno vprašanje. Čim globlje in čim višje pojde nova mladina med nami, tem bolj bo vesel gotovo zlasti avtor »Socialnega vprašanja« in »Socialne ekonomije« kot namestnik in dopolnjevatelj Krekovega velikega vzgojnega dela!

○ **Otroke so prodajale.** Čikaška policija je izsledila tri babice, ki so prodajale novorojenčce zakonskim parom brez otrok. Za vsakega otroka so dobile 250 do 1200 dolarjev. Sodišče je odredilo, da se vse tri babice zapro.

○ **Za modele so se stekli dijaki** umetniške akademije v Benetkah. Ze par mesecev so se pritoževali, da so pri razdelbi modelov zapostavljeni. Razvil se je tak pretep, da so morali posredovati karabinjeri. Akademijo so zaprli.

○ **Policijske vesti.** Aretiran je bil neki možakar radi hudodelstva javnega nasilstva ter neki berač. Policija beleži nekaj tatvin. Štirje mladeniči so ovadeni radi razgrajanja in kaljenja nočnega miru. Policija beleži en slučaj umora in en slučaj samoumora (Babičeva in Kundrjukova), eno nezgodo, en prestopok pasjega kontumaca in štiri prestopke cestno-policijskega reda.

○ **Namočena polenovka pri Fran Kham.**

## Maribor

○ **Poskus samoumora z lizolom.** V torek opoldne se je skušala zastrupiti z lizolom žena mesarja K. in sicer radi nekega spora. Našli so jo v postelji nezavestno, držečo v roki na pol izpraznjeno stekleničico lizola. Ker pa je bila hitro prepeljana v bolnico, se je posrečilo rešiti ji še življenje.

○ **Poročil se je 2. februarja** v Mariboru g. Srečko Jurkas z gdčno Pavlo Marko. Zelimojma obilo sreče!

○ **Obrtniški pomočniški odbor** vabi vse pomočnike in pomočnice iz Maribora, če so že člani tega društva ali ne, na kratek razgovor radi pomočniške razstave, kateri se bo vršil v dvorani Zadrugne banke dne 11. februarja ob 8 zvečer. Odbor pričakuje, da ne bo manjkal noben pomočnik in pomočnica, ker gre za naš ponos in stanovsko čast! — Odbor.

○ **Ruskega kneza Obolenskega zadnja pot.** V torek popoldne se je vršil iz kapelice na Pobrežju pogreb ruskega kneza Obolenskega. Na zadnji poti je spremljalo pokojnika zelo veliko ljudi in med temi veliko Rusov, ki so prihletli iz vseh krajev naše države. Krsto so nosili Rusi, med temi tudi sin rajnega, in jugoslovanski častniki. Ob odprtem grobu se je poslovil od priljubljenega kneza prota Trbojevič, ki je slikal umrlega kot velikega in zaslužnega sina predbojševiške Rusije.

○ **Poprava cest.** Dolgo časa se je že govorilo in sklepalo glede temeljite poprave dovoznih cest do broda na levi strani Drave v Melju. Ceste so tako izrabljene, da je blata do gležnjev. Sedaj se bo lotila mestna občina poprave teh cest, da ne bo vednih pritožb.

○ **25 letnico umetniškega delovanja** gosp. Pavla Rasbergerja. Danes slavi 25 letnico igralsko-umetniškega delovanja član mariborskega gledališča g. Pavel Rasberger. Jubilat si je izbral za svojo proslavo prekrasno, melodiozno Straussovno opereto »Cigan baronc«, ki bo za to priliko nanovo naštudirana glasbeno od ravnatelja opere A. Mitroviča, režijsko pa od jublanta samega, ki bo nastopil v humoriji polni vlogi »Kolomana Zsupanac«. — Tudi ostale vloge odnoso partije so podeljene našim najboljšim pevskim močem. Sodelujejo: gdčna Kocuvanova, gdčna Zamejščeva, gdčna Lubejeva ter gg. Burja, Oksanski, Urvašek, Bratuš itd. — Vsekakor je pričakovati lep umetniški večer, ki ga bo zlasti še dvignilo slavoslojno razpoloženje. Priporočamo, da se vstopnice čimprej rezervirajo. — Telefon 382.

## Celje

○ **G. dr. Pirkmajer** se v vprašanju gerentstva naše občine še vedno ni mogel odločiti za ta ali drugi ukrep. Mi tega ne razumemo. Pri prvih pogovorih s predstavniki opozicije je izjavil, da je zadeva rešitve mestnega proračuna nujna zadeva, ker bi drugače moral imenovati gerenta. O kakem mestnem računskem provizoriju tedaj ni bilo niti govora. Morda je bilo o tem vprašanju nekaj »debate« pri advencii, ki jo je imel neki občinski funkcionar dne 30. decembra 1926 osebno pri velikem županu v Mariboru. Šele tu se je morda rodila misel o provizoriju in sicer najbrž prav lepo sporazumno. Poročevalec »Jutra« bo seveda ta obisk občinskega funkcionarja z ogorčenem »dementiral«. A povemo mu, da bomo pravočasno tudi ime tega gospoda objavili in ugotovili dejstva, ki so nas privedla do takega stanja, v katerem so bile vse občinske dajatve nezakonite. Pa kričijo in se hvalijo po časopisju, kake predloge so imeli demokrati in petto kluba delovne večine glede nočnega davka! Razkrijte nam raje tajnosti o tem, katera stranka je zakrivila skozi lep čas nezakonitost davčin in sicer v času, ko ni bil potrjen ne redni proračun in tudi ni bil dovoljen provizorij!

○ **Trgovski lokali v Celju — odpiralni** in zapiralni čas. Veliki župan mariborske oblasti g. dr. Pirkmajer je dne 23. januarja 1927 pod št. 477—1 izdal odredbo, s katero urejuje: 1. da se imajo trgovine v Celju odpirati ob pol 8 in 14, zapirati pa ob pol 13 in 18, odnosno ob sobotah in dnevih pred prazniki ob 10; 2. da smejo podjetniki zaposlovati pomožno oseboje še nadalje eno uro po večernem zapiralnem času in sicer v slučaju potrebe, ter le pri zaprtih vratih, enako tudi ob praznikih od 9—12 dopoldne. — Odredba dovoljuje torej za dneve pred prazniki in sobote reden deseturni delovnik. Ob drugih dnevih se sme oseboje uporabljati tudi 10 ur dnevno in sicer brez odškodnine za delo po večernem zapiralnem času. Oseboje se sme sicer uporabljati samo v slučaju potrebe, ki je pa lahko povsem splošnega značaja, ker v odredbi ni označeno, da je s tem mišljeno samo slučaj višje sile. Oseboje se torej praktično lahko drži vsak dan na delu 10 ur. Ugotavljamo, da je g. veliki župan izdal citirano odredbo v kljub našemu protestu z dne 1. maja 1926, kakor tudi kasneje vložnemu ugovoru. Nadalje ugotovimo, da je za izdajanje takih odredb, ki se tičejo odpiral-

nege in zapiralnega časa v trgovinah glasom poslednje alineje § 6 Zakona o zaščiti delavcov merodajen edinole minister za trgovino in industrijo. Odredba velikega župana je torej izdana, ne da bi bil veliki župan g. dr. Pirkmajer za to kompetent. G. minister za socialno politiko dr. Andrej Gosar je medtem na našo brzojavno prošnjo naložil g. velkemu županu dr. Pirkmajerju, da svojo odredbo do daljše naredbe umakne, za kar se mu tem potom javno zahvaljujemo. — Odbor pomočniškega zbora pri gremiju trgovcev v Celju.

✶ **Koncert pevskega zbora Kat. prosvetnega društva v Celju**, ki se bo vršil v nedeljo popoldne v veliki dvorani Narodnega doma, bo v letošnjem letu prva tovrstna umetniška prireditev. Opozorjamo na to prireditev vse naše sloje in jih vabimo, da se temu pozivu odzovejo ter udeležijo v obilnem številu koncerta. Program koncerta še priobčimo.

✶ **Mož, ki piše v »Slovenec«**, je brihten, še celo bolj brihten kot oni, ki sl.šijo travo rasti. — Tako namreč piše naš vseznal v »Jurtruc, ko hoče s tem dementirati neke poskuse posameznih demokratov, da dosežejo za prihodnje občinske volitve v mestu sodelovanje s socialnimi demokrati. Kljub temu pa, da se ta mož že zopet posveča svojim nadaljnjim dnevnim poslom (zelo blagohotno priznanje po dogodkih zadnjih dni. Saj se razumemo, kaj ne?) ostaja ta mož pri svoji prvi vesti, ki je pa v zadnjih dneh postala za demokrate že precej kislo jabolko.

### Kamniki

Najdeno okostje. V tej zadevi nam pišejo, da imajo nekateri na sumu kot ubijalca Jožefa Burjo iz Novega trga 29. To pa ne more biti res, kajti Jožef Burja se je vrnil iz Amerike šele 1. 1921., najdeno okostje pa je vse sprinjeno in je po izjavi zdravnikov zelo staro. Zato je jasno, da križnično sodijo Jožefa Burjo, ki je nedolžen.

### Meflika

Sejem. Pravilo, da bo sejmov še več. Zdaj jih je 10, radi bi jih 12. Morda je prav, morda ne, o tem ni vredno presojati. Vendar je dejstvo, da so zadnje leto sejmji zelo slabo obiskani. Vzrok je denarna kriza, kajti pomanjkanje denarja je silno veliko. Kar kmet prodaja, je poceni, kar kupi, je drago. Večkrat pa še sploh prodati ne more. Posebno hudo je, ker s'oji vino. Domačini le bolj malo kupijo, tujcev pa ni. Vse preveč pa je našemu čevljarjev, domačin in tujih.

Elektrika. Z veseljem smo jo pozdravili, ker smo jo željno pričakovali. In priznati moramo, da je teh par dni lepo mirno svetila. Pa so že težave. Bajje zahteva banka, lastnica centralne, neko garancijo, da se stroj ne bo pokvaril, oziroma če se bo, da ga za vodovodna zadruga popravi na svoje stroške. Lahko je staviti zalzeve. Naj bo najprej stroj v resnici v dobrem stanju, naj ga vodi dober monter, potem lahko. Če bo toliko sičnosti, bomo najbrž spet v svetlobi »polnočnega solnca«.

### Leskovec pri Krškem

Prosvetno društvo je napovo uredilo svojo knjižnico. Steje 340 izvodov. Izposojenih knjig je 127. Za dobro poslovanje knjižnice jamči poseben knjižnični odbor. Odprta je knjižnica vsako nedeljo in praznik zjutraj od pol 8—8 in od 11—12 ure dopoldne. Člani prosvetnega društva dobivajo knjige zastonj, drugi le proti določeni izposojalninici.

Telefon imamo pri nas vpostavljen že več mesecev; menda bo teh mesecev že kar za pol leta dosti, in vendar moramo še vedno hoditi v Krško, če hočemo dobiti telefonsko zvezo. Zakaj tako? Pozivamo merodajne faktorje, da se zadeva reši in da bo naš telefon vendar enkrat začel funkcionirati.

### Ptuj

✶ **Pohujšanje v dolini šentflorjanske** bi se bilo moralo vprizoriti kot deseta premiera na ptujskem odru dne 8. t. m., a je bilo preloženo vsleka boleznih dveh članov na 14. februarja zvečer.

✶ **Orel Ptuj** priredi v nedeljo dne 13. t. m. ob treh popoldne v Narodnem domu Nušarjevo veseligoj »Navaden človek«.

✶ **Pasja steklina** se je pojavila na Mesinca vrhu. V nedeljo je bilo ustreljenih 6 steklin povz in nekaj mačk.

✶ **Bralno društvo v Dornavi** pri Ptujju je vprizorilo v nedeljo igro »Izgubljeni raj«. Udeležba je bila velika.

### Trbovlje

✶ **Občni zbor Krajevne bratovske skladišnice** se vrši kakor je bilo sklenjeno na pondeljki seji dne 27. februarja t. l. ob 9 dopoldne v čakalnici zapadnega obrata s sledečim dnevnim redom: Po-ročilo nadzorstvenega odbora, odobri lo letnega računskega zaključka kakor tudi volitev novega nadzorstvenega odbora.

✶ **Kmečka veselica**. Priprave za to veselico v nedeljo v Društvenem domu so v polnem teku. Naši kmetje se hočejo vsaj enkrat v letu pokazati med svetom, ko jih drugače tarejo druge skrbi. Zato pa že danes pozivamo vse Trboveljčane, gosposoda, obrtnika, kakor tudi delavca, da napravijo veselje našim kmetom ter se brez izjeme vsi te veselice udeležijo. Več jih bude, tem prijetnejša bo zabava.

✶ **Nagrade**. G. Karel Režun, računovodja Bratovske skladišnice v Trbovljah, nas prosi, da naj z ozirom na notico, v kateri smo grajali nagrade raznim rudniškim uradnikom, ugovolimo, da niti on niti kdo drugi izmed uradnikov Brat. skladišnice niso dobili nobene nagrade. Bili so, kakor izve-mo, nagrajeni le stavbeni inženirji, stavbeniki, polirji, monterji in instalaterji, ki so izrečno pri rudniku zaposleni ter so delali pri gradbi novi in adaptaciji stare bolnišnice opravljaj v izvenslužbenem času. Te nagrade znašajo komaj desetino vrednosti dela, ki so ga izvršili rudniški nastavljenici za te velike moderne stavbe. Da bi dobili tudi bratovskoskladišnični uradniki kako nagrado, ker so bili tekom stavbene perije te mnogo bolj zaposleni, je bilo pač predlagano od strani delavskih zastopnikov, vendar pa je predsedstvo predlog zavrnilo in tudi nas avljenici sami so iz principi-pelnih razlogov odklonili kako nagrado.

### Hrastnik

**Društvene dele**. Pri nas se je zadnje čase razvilo močno gibanje raznih društev. Vsekako močno prednjači naše izobraževalno društvo, ki nima svojih prostorov kakor nasprotniki, a je v tej sezoni vprizorilo že 7 gledaliških predstav. To je več nego vsi nasprotniki. — »Svobodašci se na to hudujejo in se je sklenilo bojkotirati tako naše predstave kakor nekatere naše rokodelce. Teža bojkota pa se ne bojimo, ker bojkot je dvorezen meč, ki bi utegnil zadeti bolj nasprotnike nego nas. Torej le se preveč ne širokousti! — »Narodnjaki imajo »plesno šolo« in bo v kratkem končana. To je njih edino kulturno delo.

Uradnega dne občine Trbovlje ne bo v četrtek v Hrastniku. Pač bo uradni dan sodnije, ki bo pri g. Rošu poslovala v Hrastniku v četrtek.

### Dopisi

Ziri. Dne 30. januarja smo imeli v naši občini občinske volitve; boj je bil nenavadno huč. Poleg naše SLS, ki je postavila 2 listi, so nastopile tudi svobodniimelne združene stranke pod firmo Združeni narodni blok, in pa, kar je za nas novo, tudi radikalni. Oboji so se poslužili vseh sredstev, da bi omajali zaupanje do SLS in njenih kandidatov. Ne-verjetno koliko laži in osebnih napadov in natolcevanj so nametali na naše kandidate! Kljub temu moramo reči, da so se naši ljudje sijajno držali. Listi SLS sta dobila skupno 310 glasov, Združeni liberalci 215 glasov, radikalni 123. Zadnji so tekom enega tedna padli za 13 glasov, ker so pač mnogi uvideli svojo zmoto in so svojim zapeljivcem obrnili hrbet. Tudi nekateri naši somišljeniki, ki so to pot nasledili radikalnim agitatorjem, kateri so na vso moč zatrjevali, da je njihov boj naperjen predvsem proti SDS, so takoj po volitvah videli, da so se združili z Združenim narodnim blokom. Pogodili so se na ta način, da dobe župana radikalni, obratno pa mora radikalni župan odsloviti sedanjega občinskega tajnika in občinskega slugo ter nastavi na njihova mesta dva človeka iz vrst SDS. Obe skupini sta pokazali, da niti eni niti drugi ni za resno gospodarsko delo v občini. Ni čudno, da so ljudje naravnost ogorčeni, ko so zvedeli za ta kompromis. Kompromislarji so se s tem sami obso-dili in izključili iz javnega življenja. Zato bodo že skrbeli njihovi volivci. Naši možje pa, katerih je 12, so lahko prepričani, da sloji za njimi ogromna večina občanov, tudi taki, ki pri teh volitvah niso volili z nami, ker so bili prevarani celo od oseb, od katerih tega ne bi pričakovali. Sicer pa najbrže ta zveza za dolgo ne bo vzdržala.

St. Janž na Vinski gori. Dne 2. februarja so pretekla 4 leta, kar je umrl tukaj, nepozabni, blagopokojni župnik v pokoju Mihael Strašek. Pred dobrimi dvema mesecema pa nas je zapustil prečastiti g. župnik Franc Gosak, ki je pšel duše v tuk. fari 16 let. — Kakor je vladala pred 4 leti na Sveti-nico v šentjanjski fari žalost, tako je na letošnji Sveti-nico prevladovalo veselje. Obhajali smo usoliženje (in-italacijo) našega novega župnika prečastitega g. Mateja Weiša. Vsa fara se je radovala, da more pozdraviti v svoji sredi svojega novega dušnega pastirja. To veselje se je pokazalo tudi na zunaj. Na predvečer Sveti-nice je priredil domači pevski zbor svojemu novemu g. župniku podoknico. Okoli župnišča se je nabralo mnogo ljudi, ki so dali duška svojemu veselju z glasnimi »živio-klicii. Na praznik je zastajalo solnce, kot da se hoče vsa narava radovati z nami. Strelji so nanzanjali daleč naokrog, da se je vršil v naši fari dogodek. Pri svetem opravilu je pozdravil prečastiti g. dekan našega novega g. župnika s prav toplimi besedami. — Kakor je g. dekan želel g. župniku vso srečo in zadovoljstvo na novem mestu, tako mi želimo tudi mi, da bi dolgo, dolgo let srečen in zadovoljen pastiroval v šentjanjski fari.

### Obrtniška „Samopomoč“.

Obrtniško mariborske oblasti mora biti hvaležno našemu zvezi obrtnih združenj, da je ustanovila pod svojim okriljem zelo važen socialni odsek za naše obrtniške, to pa je obrtna »Samopomoč«, ki bo dajala obrtniku-članu podporo v najhujšem slučaju, to je v smrtimem.

Naše obrtniško po svojem gmotnem položaju ni v stanju plačati visoke premije za zavarovanje. Od strani države mu ni dana kaka starostna podpora. Ni pa tudi nobene državne socialne in-situacije, katera bi v takih slučajih saj deloma lajšala budo in dala vsaj nujno potrebno podporo. Naše delavstvo je v tem oziru na boljšem. Mi smo pa vezani sami nase, zato tudi moramo sami skrbeti, da si svoj gospodarski in starostni položaj saj za silo uredimo, tako da s skumnimi silami plačujemo in sicer vsak v taki meri, da nam to ni v veliko breme, v najhujšem času pa nam je velika podpora.

»Samopomoč« v Mariboru oziroma njen odsek je že usanovljen. Pravila so izdelana ter poslana v potrdilo. Rok za vpisovanje, za one preko 45 let je določen do konca februarja. Ker so že vse zadruge prejele prijavnice, so že tudi mnogi obrtniki vpisani.

Članarina je maleznostna, a podpornina in njena »skokov« je odvisna od števil članov. Ravno tako upamo, da bode obrtniške upoštevane potrebe »Samopomoči« ter se v velikem številu vpisalo.

Vpisalno znaša za osebo 30 Din. Za vsak posebni smrtni slučaj bi se moralo plačati po 5 Din. Recimo, da nas je tisoč članov, bi enkratna podpornina znašala 5000 Din. Glede na to ugodnost in pa ugodnost samega plačevanja je pričakovati, da se naše obrtniške v čim večjem številu vpiše v to našo socialno institucijo ter tako dokumentira razumevanje trenutka, ko je najbolj potrebna podpora svojem.

Tovariši, premislite svoj položaj in položaj celega obrtniške. Upoštevajte čas najhujše potrebe. Omogočite lajšati gorje lastnim svojim in »vojem svojega tovariša, katerega bi zapustili brez te podpore v najhujši bedi. »Samopomoč« je obrtna in prostovoljna institucija, zato tudi sprejema vse obrtne tovariše kot člane ne glede na politično prepričanje.

### Orel

Telovadno društvo »Orel« v Hočah priredi v nedeljo dne 13. februarja 1927 ob 8 pop. in ob 8 zvečer v Društvenem domu gledališko predstavo »Scapinova zvijačica«. Sodeluje tamburaški in pevski zbor. Vsi prijatelji zabave vabljeni!

### Naznanila

Združenje tobačnih trafikantov za Slovenijo s centralnim sedežem v Ljubljani ima svoj občni zbor v nedeljo dne 20. februarja ob petih popoldne v gostilni pri Mraku, Rimska cesta št. 3. Trafikantje, Vaša dolžnost je, da se vsi udeležite tega velevažnega zbora.

Spominjajte se Podpornega društva slepih, Ljubljana, Wolfova 12!

### Ljubljansko gledišče

DRAMA.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Četrtek, 10. februarja: TRIGLAVSKA BAJKA. — Red A.

Petek, 11. februarja: UGRABLJENE SABINKE. — Red E.

Sobota, 12. februarja ob 16. uri pop.: MACBETH. — Dijaška predstava po znižanih cenah. Izven.

OPERA.

Začetek ob pol 20. uri zvečer.

Četrtek, 10. februarja: MRTVE OCT. — Red B.

Petek, 11. februarja: NIZAVA. — Red C.

Sobota, 12. februarja: COSI FAN TUTTE. — Red A.

D'Albert: Mrtve oči. Po daljšem presledku se poje danes zvečer v ljubljanski operi D'Albertova opera »Mrtve oči« z go. Caloto, Vilma Thierry-Kavnikovo ter gg. Holc'kovom, Kováčem in Banovcem v glavnih vlogah. Predstava se vrši za abonente reda B.

### Gobsek.

Drama v petih dejanjih (devetih slikah). Spisal Walter Hasen-Clever. Prev. Ost. Režiser O. Sest.

Ta ekspresionistična drama je tako značilna, da bi bilo ob nji mogoče napisati cel zagovor moderne umetnosti, in tudi njen nasprotnik ji mora priznati močno sugestivnost ter uspešno stremiljenje po novem odzrekanem oblikovanju. Značilnost Gobseka kot literarnega dela je v tem, da pesnik doživlja svet in življenje kot strašno razpadajočo celoto, dasi načena za celoto samo od ene strani in ugotavlja le eno silo, ki vlada in upropašča svet, namreč zlato, denar. Grozo svojega lastnega doživlja prenaša pesnik na gledavca samo z naj-nujnejšimi, zato pa najučinkovitejšimi sredstvi. Zgodba v tej dramii se kaže v samih umolkih, v najznamenitijih slikah, in samo tista sila, ki vse premika, je izdelana do zadnje podrobnosti, vse od abstraktnega principa do živega tipa iz življenja. Ta oseba je skupul Gobsek, personifikacija in resnica, računar in goreča strast, življenje in misel obnemem. Vse druge osebe so iz umetniškega principa samega le po potrebi več ali manj izrazile, nekatere samo v bežeči sliki nakazane. Drama nosrečne aristokratske družine je podoba za celo vrsto drugih resničnih zgod in ni slučaj, da stoji v ospredju drama žena, za njo šele mož, otroci itd. Ni mi pri roki Balzacova novela, da bi ločil elemente novelist in dramatika, tudi ni tu mesto za to; sodobni odrazi občutek je Hasenclaverju narekovan svetlni izraz, dinamično učinkovite podobne izzivajoč odpor proti življenju, ki žrtvuje svoje lastne otroke svoji strasti in v nji zgori. Oblikovno je Hasenclaver združil dvoje najbolj nasprotujočih si elementov: alegorično podobo, prežeto z didaktično retoričnostjo in neposredno dramatične dogajanje. Oboje se mu je posrečilo strniti do učinkovite enote, in tako je celo neposredna poučnost, ki je danes tako radi izključujemo iz poezije, in je tudi na odru zoprna, postala v tej zvezi živa in dramatična.

Uprizoritev je oba principa, alegoričnega in dramatičnega z veliko učinkovitostjo poudarila v tem, da je oba ločila. Alegorično personifikacijo je režiser dvignil na govorniški steber, dočim je dejanje menjal v bujnih in efektivnih dramatičnih slikah. Občutek kozmične grozotnosti preveva vso igro, če izvzamemo 5. sliko, ko Gobsek pokaže v zabavišča; tam primitivno zagrijalo učinek ubije. Režiser g. Sest zasluži popolno priznanje, da je delo izdelal s tolikim razumevanjem in pravim občutkom; zato se živo spominjamo Vojčka, kateremu stoji še mnogo krepkeje Gobsek ob strani.

Igralci so se vsi od prvega do zadnjega uklonili stilu uprizoritve, pri kateri moramo vsak realizem izključiti. Osebe kakega razvoja niso mogoče, in so samo govorni in oblikovni instrument, na katerega igra dramatik. Največ oblikovne možnosti ima Gobsek, v katerem je lestvica izraznih raznolikosti izredno bogata, ima vse od strahotne alegorije do tipičnih življenjskih potez. G. Skrbnišek je igral te izredno bogate učinke s pravo slastjo in izredno izrazitostjo ter ustvaril v Gobseku strastno demonično prikazen. Izmed odlične trojice ga. Nablocka, gg. Kralj in Levar bi dal prvo mesto g. Levarju, ki se je najbolj prilagodil stilu svetlobne igre, dasi je bila tudi ga. Nablocka na višini in je g. Kralj podal grofa z odličnimi, nekajkrat vendar preveč realističnimi potezami. Težko in dramatično malo dogmno vlogo notarja je srečno nosil g. Peček. G. Šaričeva je podala Estezo močno podčrtano v maski in igri. G. Jan Ernesta fino. Druge vloge, dasi nastopajo samo mimogrede, so bile vse dobre tako lakaj (g. Sanci), hišna (gdč. M. Danilova) in groteskni gostavi zdravnik (g. Cesar) in hišnice (gdč. Ježko-ve). Ekspresionistični scenarij je lepo in smotrono izdelal scenograf g. Vavpotič. Predstava je v celoti prvovrstna.

### Mariborsko gledišče

Četrtek, 10. februarja ob 20: CIGAN BARON. Slav-nostna predstava, 26 letnica g. Rasbergerja. — Izven.

Petek, 11. februarja: Zaprti.

### Ljudski oder

v Ljubljani

13. t. m.: VELETURIST. Začetek ob 8 popoldne.

ing. Ovidon Gulič:

### Parni stroj in parna turbina.

Navodila za stroinike in obratovodje parnih obratov. — Vezana knjiga stane 80 Din.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

### Glasba

Sevčikov komorni kvartet iz Prage je brez dvoma eno umetniško najpopolnejše komorno združenje, ki koncertira sedaj po kontinentu. Člani Sevčikovega godalnega kvarteta Lhotsky, Prochazka, Moravec in Pour živjajo svetovni sloves in njihova izvajanja komornih komadov pomenjajo v tem pogledu višek umetniškega podajanja. Sevčikovi pridejo v Ljubljano v torek dne 15. t. m. ter priredijo svoj koncert isti večer v Filharmonični dvorani. Na sporedu so trije komorni kvarteti Ludovika Bee'hovna. Predprodaja v stopnic v Maticni knjigarni.

### Sport

SPORTNA NEDELJA.

Tekme v umetnem drsanju. Na sportnem drsalnišču Ilirije v Ljubljani se je vršila v nedeljo damska tekma v umetnem drsanju za prehodni pokal Jugoslovanske zimskosportne zveze. Obenem je absolvirala Ilirija mladinski tekmi za moški in ženski naraščaj. Damska tekma je bila prvotno sicer odpovedana in preložena na kasnejši termin, toda iz ozirov na go. Kadrnika, članico zagrebškega HASKA, ki je napravila radi tekme dolgo pot v Ljubljano iz Daruvara, je Ilirija vseeno absolvirala damsko tekmovanje v nedeljo.

Zanimanje publike, ki zasleduje naše drsalne tekme, je bilo osredotočeno tokrat na debut go. Kadrnice, preje na Dunaju pod svojim deklitičnim imenom Reichmann znana kot ena najboljših drsalnic v Evropi, je pokazala znatno več kot smo imeli dosedaj priliko videti na naših drsalniških. Ze v obveznih likih, še bolj pa v izvajanju svojega prostega programa je podala umetno drsanje izvanredne kvalitete, odgovarjajoče mednarodnim zahtevam. Odlikuje se ne samo s sigurnim izvajanjem tudi najtežjih likov, skokov in piruet, temveč tudi po prirojeni gracijoznosti obenem pa silni priprostosti v celem svojem nastopu. Razume se, da si je pridobila takoj simpatije naše publike.

V obveznih likih, ki so bili sestavljeni v glavnem iz osnovnih elementov umetnega drsanja, je mogla slediti go. Kadrniki dosti enakovredno gdč. Hilda Urbančič. V prostem drsanju je nastala med njima naravno večja razdalja, toda reči treba, da je gdč. Urbančičeva od lani lepo napredovala in da je napravila prav dober vti. Prehodni pokal JZSSA si je za dobo enega leta priborila go. Kadrnika (HASK, Zagreb), drugo mesto je zavzela gdč. Hilda Urbančičeva (Ilirija).

V moški mladinski skupini je tekmovalo 7 mladih drsalcev, ki so razpisani program vsi obvladali prvo dobro. Prvo mesto je dosegel Košak Ignac, za njim sledje Avčič Marij, Tiuma Emanuel, Batelino Valentin, Kos Ivo in mali Boris Menard. V ženski skupini naraščaja sta startali samo dve tekmovalki. Gdč. Jelka Schwabova se je plasirala na prvo mesto pred gdč. Fedoro Negovetič; obe sta drsali z veliko ambicijo.

Smučske tekme za prvenstvo Slovenije so se vršile preteklo nedeljo v Mojstrani pod vodstvom Jugosl. zimskosportne zveze. Odsotnosti najboljših naših smučarjev bratov Janša, dr. Kmeta itd. je otvorila pot do prvenstva tudi mladim tekmovalcem, ki so v terenski vožnji na 18 km tudi v resnici pokazali mnogo znanja in vztrajnosti, toda se za enkrat še niso čutili zrele za novo smučsko skakalnico v Mojstrani in se k temu delu prvenstvenega tekmovanja niso prijavili. Prvenstvo Slovenije se vsled tega za letos ne podeli nikomur. Rezultati so: Vožnja na 18 km: 1. Jenko Boris (Ilirija) 1 ura, 23 min., 18 sek.; 2. Predojevič Borislav (Skala) 1:24.2. 3. Režek Boris (Ilirija). Skoki: 1. Šubert Viktor (Hermes) 43,9 točk, 2. Kveder Janec (Skala) 38,6, 3. Golob Ladi (Skala). Najdaljši stojič skok dneva je dosegel Šubert (21,50 m), sploh najdaljši skok toda s padcem, Guerra (Skala) s 26 m. — Ženska tekma: 1. Minca Rabič (Skala) 26 min., 55 sek., 2. Franja Naglas (LSK), 3. Dana Kuralt (Skala).

V Zagrebu se je vršila prijateljska nogometna tekma med HASKom in Concordijo, ki je končala z zmago Concordije v razmerju 3:2. Gradjanski SK se nahaja na daljši turneji po Sredozemskem morju. Odigrati ima 5 tekem na Malti, pogaja se pa za nadalje tekme v Egiptu in v Ateah. — Pihalni smo že, da je igral 5. t. m. na Malti proti FC Floriana 1:1 in 6. t. m. proti klubu Saint Georges 3:3, ne da bi bil dosegel svojo najboljšo formo.

### PRIZNANI NOVI REKORDI TEŽKE ATLETIKE.

Mednarodna zveza težke atletike v Parizu je priznala na zadnji seji sledeče amaterske svetovne rekorde:

Peresna teža: 120 kg obojeročni sunek, Stadler, 1. novembra 1926 na Dunaju.

Lahka teža: 107,5 kg sunek z desnico, Haas, 30. okt. 1926 na Dunaju; 128,5 kg obojeročni sunek, Haas, 16. jan. 1927 v Parizu; 80,5 kg poteg z desnico, Haas, 22. jan. 1927 v Marseille. Haas je sunil na Dunaju 7. nov. 1926 tudi že 133,7 kilogramov, pa ni dobila mednarodna zveza o tem nobenega zapisnika in zato tudi sklepali ni mogla.

Lahka srednja teža: 102,5 kg obojeročno težno, Edinger, Neu Erlaa, 3. oktobra 1926.

Težka teža: 90 kg poteg z levico in 137,5 kg obojeročno težno, Evgen Caoutte, 21. in 1. nov. 1926, v Monrealu, Kanada. Torej je C. amater in ne profesional, kakor so pisali. Sedaj smo pa še na druge Caouttove rekorde radovedni.

### SEDAJ PA SE ZENSKA.

Marta Huddleston je preplavala kanal Catalina; porabila je 20 ur in 44 minut. Spremljal jo je v čolnu njen 11 letni sinček in pa neki častnik. Za našim evropskim Kanalom je prišel sedaj tudi Catalinski na vrsto; evropskega sta preplavali Ederlova in Corsonova, onega pa Huddlestonova.

### Radio

Ljubljanski Radio-klub stremi zlasti za tem, da razširi zanimanje v najbližjih slojih našega prebivalstva za moderno in skrivnostno vedo sprejemanja radio-valov. V fizikalni dvorani na realki se vrši že dva meseca teoretični tečaj za začetnike pod vodstvom priznanega strokovnjaka gospoda profesorja Andreea. Radio-klub pa se ne zadovoljuje samo s temi predavanji, marveč je vpeljal posebno predavanja v svojem lokalu na velesesemju, katerih tema je zlasti optični razni sistemov sprejemnih aparatov in praktična demonstracija. Dne 1. februarja se je vršil prvi večer, ki se je posebno svečeno otvoril s strojnima navajenim čas starejšin radio-vedca, gospoda Evida Jakopiča, ki je odnesel na mednarodni razstavi v Baselu s svojim dvocevnim aparatom lastno konstrukcijo prvo nagrado. Aparat žal ni zamogel praktično predvajati, ker mu ga švicarski razstveni komite še ni vrnil. V torek, dne 8. februarja se je vršilo drugo predavanje. Gospod inženir Eržen je v kratkih potezah jasno orisal sistem svojega najnovejšega aparata. Aparat je sestavljen na podlagi vezave Esteresix in se odlikuje zlasti po čistem podajanju glasov, jakosti in veliki selektiviteti. Nabito polni lokal občinstva mu je dal zaslužen priznanje. Zal sprejem do pol 10 zvečer radi tramvajskih motenj ni bil ugoden in marsikdo je že nezaupanjem zrl v velikiškij aparat. Zato pa se bili po pol deseti uri vsi prisotni nagrajeni z res lepim koncertnim užtkom. Prihodnji predavatelj ski večer se vrši v torek, dne 15. februarja, na katera gadelebo vjudno vabi odbor Radio-kluba. Na razna vprašanja izjavljamo, da so seveda dobro došle tudi dame.

**RADIO potrebščine** v največji izbiri stalno v zalogi pri **FRANC BAR. Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5** Telef. 407



Delegacija slovenske in hrvaške katoliške mladine ob slavnostih v čast svetemu Alojziju meseca decembra 1926 v Rimu.



Ivan Rostan,

finanč. rač. nadsvet. v Ljubljani, ki obhaja danes 30 letnico svojega plodonos. združ. in kultur. dela v okviru urad. organizacij.



Razvoj moderne Turčije.

Mustafa Kemal paša (na levi), spremljan od svojega ministra, na potu v parlament.

## Kitajska kriza.

(Od našega londonskega dopisnika.)

London, dne 4. februarja 1927.

Da vidi Anglija v kitajskem konfliktu več kot pa nevarnost, ki ogroža njene trgovske interese, o tem morda danes ni več na mestu dvomiti. A ravnotako se nam zdi pretirano, da celo krivično, izločiti gospodarski moment iz razlogov, ki so Veliko Britanijo pripravili do tega, da je poslala tako močne vojaške oddelke na pacifiško obrežje, ker jo postaviti meni nič tebi nič na zatožni klopi, češ da hoče zadušiti upravičeno gibanje mlade Kitajske ter da je pomerila cevi svojih topov proti Kitajski, da ohrani Indijo v svojem suženjstvu.

Na drugi strani pa velja ista distinkcija, če govorimo o nacionalističnem gibanju, ki je zedinilo več kot polovico Kitajske in kojega valovi butajo na velike evropske gospodarske trdnjave ob obali pacifiškega oceana. Slišijo se dovpti (drugega imena te vrste izjave ne zaslužio), češ da je ruski boljševizem še vedno blazno obseden z vizijo svetovne revolucije, ter da se je sedaj, ko ga je vzhod kvalificiral za obnovelega, vrgel na revno Kitajsko, kjer hoče udeležiti svoj revolucionarni evangelij. S takim ocenjevanjem položaja se diskreditira gibanje, kojega viri segajo daleč nazaj v dobo, ko se Evropi o boljševizmu še sanjalo ni.

Brezdvoma se na kitajskem teritoriju križajo danes drugi, širši mednarodno politični interesi nego izključno kitajsko-nacionalistični in anglo-trgovski. Kitajska je obširna! Koliko nasprotujočih si interesov najdemo že na relativno tako malenkostnem ozemlju osrednje Evrope! Mi teh širših ozirov nečemo zanikavati, njih važnost je velika in bržkone bodo le-ti ozirali odločevali, kadar se bo kitajski voz razvezoval, a zdi se nam, da je potrebno posebej poudariti, da mednarodna nasprotstva in politične ambicije te ali one velesile današnjega konflikta niso neposredno ustvarile, ampak da je sedanja kriza na daljnem vzhodu nudila mednarodnim apetitom samo lepo prilagodnost, da si izvojujejo ugodnosti.

Če bomo motrili kitajsko vprašanje v tej objektivni luči, bomo gotovo bolj pravični in napram nacionalistom, ki bodo stali pred nami več ali manj očisti od zakulisnih natočevanj, in napram Angležem, ki gredo branit, ne v prvi vrsti teorijo za bodočnost, ampak bogavstvo, ki so si ga v pretečenih desetletjih krivično ali nekrivično, to ni vprašanje, ustvarili in tleh kitajske republike.

Naš namen seveda ne more biti, podajati razvoja ideologije Kuo-Min-Tanga, stranke, ki je danes prevzela nase odgovornost za nacionalistični pokret, ki grozi zanetiti vojni požar. Kot tajna organizacija je bila že na delu v začetku tega stoletja. Morebiti so res vplivali na njen program tudi drugi in ne izključno idealni motivi. To je za stranko, ki je v minoriteti, in ki hoče tako velikanske spremembe, kakor je recimo osvoboditev Kitajske od tujega gospodarstva, mogoče, za organizacijo, ki mora delati v temi, skoroda neizgledno. Mi bi radi v naslednjem samo pokazali, da je zgodovina zadnjih 50 let nudila nacionalističnim strujam mnogo suhega kuriva, ter da je gospodarsko-popolnoma položaj, ki so ga evropske velesile ustvarile v »nebeskem kraljestvu«, že sam zadosti močan razlog za današnjo krizo ne da bi bilo treba še na pomoč klicati histerično težnjo boljševizma za svetovno revolucijo, ali pa angleško-rusko rivalstvo, oziroma kak oddaljen angleški strah za Indijo.

Statistika, ki jo objavlja statistični oddelek trgovskega ministristva v Londonu, nam odkriva med drugim, da je Anglija leta 1910. uvažala iz neangleških dežel vsega skupaj za 506.806.758 funtov blaga. Kitajska je prispevala s 5.529.530 funti. Leta 1924. je celokupni uvoz iz nebritskih posestev znašal denarno vrednost 889.566.147 funtov, od katerih odpade na Kitajsko samo že 13.596.374 funt šterlingov. Angleška trgovina se je s Kitajsko silno razvijala. Medtem ko je celokupni uvoz poskočil samo za 62,5%, se je kitajski prispevek akoroda potrojil. Isto sliko dobimo, če pogledamo na statistiko angleškega uvoza na Kitajsko. Celokupni angleški izvoz v neangleške države je leta 1910. dosegel 233.031.830 funtov. Kitajska je kupila za 9.171.672 funtov angleškega blaga. Leta 1924. znaša celokupni izvoz 463.363.586 funtov, od katerih

odpade na kitajski trg sam 20.346.613 funt šterlingov!

Te številke govore same zase. Država, ki ima na tujem trgu tako visoke denarne interese, ki niso njeni, ampak njenih državljanov, bi si morala očitati malomarnost, ako bi ne bila pripravljena v slučaju nevarnosti braniti delo in kruh svojih lastnih ljudi.

Kitajska je bila v celi seriji trgovskih in političnih pogodb primorana podpreti svoj zid ter odpreti tujcem spetkoča samo nekaj pristanišč, potem vedno več, tako da je njih število leta 1925. znašalo 78. To so tako zvaní Treaty-Ports. Če govorimo o »pristaniščih«, se seveda ne smemo dati zapeljati po pomenu, ki ga temu izrazu daje slovar. Večina odprtih pristanišč se je nahajala globoko v sredini Kitajske. Ravnotako, kakor bi recimo nazvali Maribor pristanišče zato, ker slučajno leži ob reki Dravi! Tudi izraz »odpreti« rabi razlage. Po našem navadnem pojmovanju bi mislili, da so dprta pristanišča ona, kjer inozemske ladje lahko mirno potujejo, se ustavljajo, tržijo, nakladajo in razkladajo. Na Kitajskem so »odprta pristanišča« dobila čisto posebno, oziroma, ker jih je več, posebne oblike.

Najprej spadajo pod to kategorijo mesta z obsežno okolico, ki so bila tuji vladi »prodana«, kakor recimo Hong-Kong. Te vrste odprti kraji bi bolj primerno nosili ime kolonije. Druga mesta so bila velesilam samo »dana v najem«. Tukaj sem bi prištevati kraje kakor Kiau-Cau, dan svoje dni v našem Nemcem. Port Arthur, kojega najemniki so Japonci, Wei-Hai-Wei, ki so si ga najeli Angleži, Kuang-Cu-Van zopet je bil »posojene francoski državi.

Drugi način »odpiranja« mest se je vršil tako, da je kitajska vlada ali oddala celokupno upravo mesta tujerodni koloniji, ali pa da je odkazala vsaki velesili poseben kotiček, kojega upravo je potem izročila zastopniku dotične države. Te koncesije nosijo angleško ime »settlement« ali naselbine. Tako so recimo v Han-Kovu neomejeno vladali tuji konzuli vsak v svojem settlementu, medtem ko so Kitajci sami bili poslani v »Chinese Quarter«, ali kot bi pri nas rekli, v »Inden-viertel«. A še tam so se morali spodobno obnašati, ker konzuli so imeli zelo ostre oči ter so se silno bali za varnost življenja in imetja svojih podanikov. V gotovih mestih, obdarovanih z evropskimi »settlementi«, se je pa jurisdikcija konzulov tudi raztegnila na »natives«, ali na kitajski oddelek. V Tien-tsin-u pa se je našel zopet drugi izhod. Tam so se konzuli odrekli časti mestnih upravnikov, ampak so posleli v »zatožni« mestni odbor, ki je seveda nosil zelo evropske obraze. Šang-Hai je največju kitajsko pristanišče in zato tudi najbolj odprto tujim vplivom. Vživalo je velike privilegije, ki mu jih je na prijateljski nasvet velesil poverila pekinška vlada. Tam so velesile najprej dobile vsaka svoj konzularni rajon, ostali del mesta, torej kitajski oddelek je vžival protekcijo izključno evropske, oziroma angleške uprave. V francoskem rajonu je recimo živele 1100 Francozov in 80.000 Kitajcev. I. L. Garvin pa opisuje v »The Observer« z dne 30. januarja 1927. Šang-hajsko angleško naselbino »kot največje britsko skupino izven britskega imperija«. To se pravi, da Angleži smatrajo Šang-hai za ravno tako svojega, kot pa City of London.

Drugod so se Evropejci organizirali v upravne skupine kar na svojo lastno roko, kakor na primer v »pristanišču« Ce-fu; zopet drugod jih je pa beje kitajska vlada naravnost prisilila, da se spravijo skupaj. Za primero naj služi Treaty-Port Ju-Cu.

Znano je tudi dejstvo, da so vsa inozemska diplomatska zastopstva v Pekingu potegnila okrog svojih palač strogo demarkacijsko črto. Kitajska uprava in policija ni imela vstopa v tako zvaní diplomatski del Pekinga. Države so tam vzdrževale svoje lastne vojaške oddelke.

Iz Mukdena vozi železnica dolji proti Pekingu. Akoravno izven kategorije odprtih pristanišč, je bila cela linija zasedena po evropskih in japonskih vojaških četah. Druge železniške družbe tolike eksteritorialnosti sicer niso uživale, a vendar so smele s svojimi lastnimi sredstvi skrbeti

za varnost proge in prevoza, ali z drugimi besedami, železniški uradniki so smeli izvrševati policijo ob celi progi in v gotovem rajonu na desno in na levo od nje. Nevarnosti, da meje ne preokračajo, se ti funkcionarji baje niso radi izogibali.

H koncu se pristavimo, da so si velesile, topot brez dovoljenja kitajske vlade in tudi brez njene vednosti, kitajski teritorij razdelile med seboj v takoiimenovane interesne zone. Tako se je recimo Rusija slovesno zavezala, da se bo zadovoljila z obmeznimi provincijami, da preko puščeve Gobi in v južno Mandžurijo svojega delovanja ne bo raztegnila. Japonska si je izbrala južni in zapadni del Mandžurije za svoje lastno udeleževanje; Francozi so obljubili podpirati kulturni razvoj Kitajcev v Jun-nam in v južnih provincijah; Angleži pa so si dali naprtiti na svoje rame samo mesto Šang-Hai s zaledjem, ki se je pa po njihovi zemljepisni razlagi raztegnovalo skoroda do izvira reke Jang-tse-Kiang.

Poleg tega pa ne smemo pozabiti, da so tuji predstavljalci z gospodarskega stališča najvažnejši element, ker so si povsod, kjer so se naselili, osvojili trg, prevzeli trgovino in bančne posle. Za njimi, oziroma med njihovim trenom pa so se pripeljali ameriški in angleški metodisti, ki so takoj postavili cerkev in šolo, se čutili v nevarnosti ter tiho zaprosili za protekcijo svojih konzulov.

Taka je torej Kitajska! Pred seboj imamo ozemlje dvakrat tako veliko kot Zedinjene države s prebivalstvom, ki 30 krat presega jugoslovansko. Celo pacifiško obrežje je obrobjeno s tujimi kolonijami, vsak važnejši izhod na morje je blokiran po kakem »settlementu«. Tujina se je zjedla globoko v živo mesto tega naroda, ki se je svojčas obdal s zidom, v nadi, da bo mogel nadaljevati svoje mirno nemoteno življenje. Tujina je pridvela v notranjost, zasedla vsako važnejše trgovsko križišče, se nanizala ob obalah velikih rek ter se od tam širila v notranjščino; potom eksteritorialnih železnic je rezala vedno bolj živo v živčevje življenja, ki je tako različno od našega. Pripeljala je seboj svoje trgovce in kramarje, postavila šotore, otvorila bazare, zidala skladišča, zasedla menjalnice, zanesla je v Kitajsko divji krik in vik naše zapadne kulture. In pri vsem tem, tujina ki si je osvojala Kitajsko v znamenju tržnega brušča, ni bila cvet zapadne civilizacije! Zalibog ne! In ves ta privranci dirindaj je nosil glavo pokoncu, se postavil izven območja kitajske zakonodaje ter zrl za oporo svojih konzulov na brodovja velesil, ki so križarila ob obali pacifiškega oceana.

Na čelu državnega carinskega urada je sedel Anglež, ki je pobiral carino za kitajski fiskus.

Sedaj se naj pa čudimo, da je tam naenkrat izbruhnil požar, ki preti desetletja dolgo »zelo tujine in tujcev uničiti!« Kitajski zid še »tudi danes ni izgubil svoje veljave,« nam je rekel katoliški pravnik iz Šanghajske univerze g. Vu-hu-čan, »samo ta razlika obstoja, da je svoje dni branil tujcem v Kitajsko, danes pa jim menda zapira izhod iz nje.

Vstaja bokserjev, ki je v začetku tega stoletja tako razburila evropske velesile, je bila prvo znamenje grozeče nevolje. A takrat se je še lahko trdilo, da je išla nekako iz globine na svojem ponosu užaljane, a nemogel stare konservativne plasti ljudstva. Od bokserskih spopadov v Pekingu, od velikih masakrov katoliških misijonov, pa do današnjega korakanja Čenove armade proti Šang-Haju, pa se je izvršil na Kitajskem velik preporod, delo mlajše, v evropskih šolah izobražene generacije.

Tisoče mladih Kitajcev je obiskovalo evropske šole širom Kitajske same, ali pa se je izobrazilo po naših univerzah. Pri nas so se naučili našega mišljenja, brali našo zgodovino, primerjali, se navduševali za frazeologijo, ki je bila tako rodovitna ob času vojske in sklepanja miru. Ta mlada generacija, ki smo jo mi naučili narodne samozavesti, je izvršila revolucijo leta 1911., ter zrla z velikanskim pričakovanjem na areopag mirovne konference, kjer se naj udeležijo toliko opevani principi pravičnosti, človečanstva samoodločbe narodov. Mladi ideologi, se niso ozirali na bridka vsakdanja dejstva, ki so prinesla disonanco v pravno pesem mirovnega kongresa. Mir jih je sicer razočaral, kot mnogo drugih, a pogovori z velesilami v Washingtonu leta 1921. so jim dali novih upov. Velesile so sipale obljube z obema rokama: carinska uprava da se vrne, golova od-

prta pristanišča da se izpraznijo. Leta čakanja so jih spravila v obup, zato so se pa odločili, v svojem mladem poletu morda prenašnjeno, da si priborijo sami, česar jim »lažnjiva evropska diplomacija« ni mogla ali ni hotela dati: narodno neodvisnost. V tej notranji razburjenosti so jih našli boljševiški agenti, ki so obenem tudi zastopniki tradicionalne ruske vnanje politike, in zakaj bi se čudili, če so našli odprte roke in poslušna ušesa?

Ravno ob koncu teh razmotiranj dobimo v roke poročilo o predavanju, ki ga je imel v Parizu škof de Guébriant, generalni superior družva za misijone, o kitajski krizi. Škof P. de Guébriant je preživel 36 let po kitajskih misijonih, zato so njegove besede zelo tehtne. On je naglašal v svojem predavanju tri točke, ki jih morajo velesile neobhodno imeti pred očmi: Prvič: Kitajska je ena, združena, edinstvena, zato se je naj ne poskuša cepiti. Drugič, da se naj sedanje nacionalistično gibanje ne razlaga z boljševiškim vplivom. Njihov nacionalizem je kitajski, je naroden. On je samo moderna oblika osvobodnosti do tujcev — ki je tlela v starejših generacijah. Od boljševizma je prevzel samo nekaj metod, a ne dobrine. Ne bilo bi torej umestno, ako bi velesile pobijale kitajski nacionalizem pod ceno pretvezo, da pobijajo boljševiško revolucijo. »Kitajski boljševizem« je samo utilitarističen, ne išče druge razlage! Tretjič, Evropa bo samo potom mirnih sredstev (accommodements pacifiques) v stanu rešiti, če že ne svoje nadoblasti, pa vsaj svoje interese.

Te besede škofa P. de Guébriant zelo podprejo naziranje onih, ki na Kitajskem ne iščejo komplikiranih mednarodno-političnih razlag za sedanje krizo, in ki so mnenja, da je treba skušati razumeti nacionalistični pokret v luči zgodovine, nato pa se truditi, da se najde rešitev, ki bo pravična za kitajski narod, obenem pa tudi vzela v poštev, da je Evropa investirala na Kitajskem mnogo denarnega in mnogo duševnega kapitala, katerega mora čuvati. K.

## Angleški prestolni govor o rešitvi kitajskega spora.

London, 9. febr. Prestolni govor pravi o dogodkih na Kitajskem med drugim: Resno želim, da se vse nastale težave miroljubno rešijo in moja vlada je kitajskim oblastem podala predloge, ki naj javno mnenje na Kitajskem in vsem svetu prepričajo, da angleški narod samo želi, da odstrani vzroke opravičenih pritožb, vse pogodbe na podlagi pravičnosti obnovi in nadalje gradi svoje odnose s kitajskim narodom na temelju prijateljstva in dobre volje. Moja vlada bo našo tradicionalno politiko, da se ne vmečavamo v notranje zadeve Kitajske, tudi v bodoče nadaljevala.

Macdonald je v debati o prestolni besedi izjavil, da pozdravlja Chamberlainovo politiko nasproti Kitajski, graja pa reklamo s pošiljanjem čet.

Premier Baldwin je zagovarjal vladne odredbe in izjavil, da je vlada glede Kitajske popolnoma edina. Prečital je soglasni sklep ministrskega sveta, ki pravi, da je ekspedicijski zbor za Šangaj dobil izrečen nalog, da brani življenje angleških državljanov. Kraj izkrcanja se določi po tem, kakor bodo potekala pogajanja s kantonsko vlado. Začasno se je prvi kontingent čet dirigiral v Hongkong, ostali oddelki pa bodo v kitajskih vodah čakali na nadaljnja povelja.

v London, 9. sebr. (Izv.) Pri včerajšnji otvoritvi parlamenta je v debati o položaju izjavil Mac Donald z ozirom na dogodke na Kitajskem, da se vlada igra z ognjem. Vojna nevarnost je nastala prav za prav šele z odpošiljanjem čet na vzhod. Dalje je poudarjal, da bi nič ne moglo stališča Anglije bolj poslabšati kakor prekinjenje odnošajev z Rusijo. Zato pričakuje, da bo Anglija še tesneje naslonila svojo politiko na Rusijo kakor doslej.

## Damske spomlad. plašče

KRASNA izbira . . . . . 350 do 700 Din  
sportne bluze in krila . . . . . 70 do 100 Din  
F. in I. GORIČAR, Ljubljana, Sv. Petra c. 29.

Oglejte si razstavo v izložbi!

# Gospodarsvo

Dr. Fran Windischer:

## Važna izprememba glede državnih dobav.

Vprašanje javnih dobav je gospodarske kroge vedno živo zanimalo. Obrtni in trgovski gospodar sta zainteresirana na tem, da je postopanje pri razpisovanju in oddajanju javnih naročil pravilno in redovito. Hitro se oglase pritožbe, ako se naročila oddajajo pod roko in ako se daje prednost gotovim ponudnikom. Jasno je, da je zanimanje za javna naročila tem večje, čim slabše teko kupčije v zasebnih trgovskih poslih. Veliko vlogo igrajo od nekdanj pri oddaji javnih naročil inozemske ponudbe. Načelno pri javnih dobavah ni mogoče izključiti inozemskih ponudb, ako se hoče izogniti previsokim cenam. Domači ponudniki, ki nosijo vsa javna bremena, pa od nekdanj po pravici zahtevajo, da se v prvem redu vpoštevajo pri javnih dobavah domačini glede blaga in glede dela. O javnih dobavah se pri nas zadnja leta mnogo piše, in so pritožbe glede postopanja pri oddajah mnogoštevilne. Gospodarska zastopstva so imela po vseh naših pokrajinah prilike dovolj pečati se s tem predmetom in zahtevati odpravo potoženih nedostatkov. Interes za pravilno in enakomerno postopanje pri javnih dobavah je posebno živ, odkar je zadnji dve leti naše gospodarstvo naravnost okrenjeno. Zadnja leta so naša gospodarska zastopstva posebno pozornost obračala zahtevi, da se na eni strani določila srbskega zakona o dobavah raztegnejo na celo državo, na drugi strani pa, da se zakonskim potem določi, da imajo prednost pri javnih dobavah domačini, ako niso dražji nego 10 odstotkov od inozemskih ponudnikov. V tem pogledu je sedaj mogoče konstatirati zadovoljiv preobrat.

Srbski zakon o obratovališčih (»Zakon o radnjama«) ima v čl. 140. sledečo določilo: »Pri nabavah za državo, okrožja, okraje ali občine se bodo vzele v prvi vrsti v oceno ponudbe obrtnih zadrug, potem pa domačih obrtnikov, industrijalcev in trgovcev; te ponudbe, ako obsegajo domače proizvode pri drugače enakih pogojih dobave, se bodo sprejele v prvi vrsti, ako so cene največ za 5—10 odstotkov višje od najnižje ponudbe ponudnikov tujih proizvodov po vračunani carini in prevozu. Pri razpisu natečnja se bo pazilo na to, da se omogoči udeležba tudi manjšim industrijalcem in obrtnikom. V inozemstvu se morajo naročiti samo tiste količine dotičnih izdelkov, ki se ne morejo izdelati doma v gotovem roku.« Člen 141. ima pa določilo, ki hoče prepričati, da nastopajo inozemci pri javnih dobavah pod krinko domačinov.

Dolgo časa so določilo člena 140. izigrali proti prečanskim ponudnikom, češ, da imajo samo srbijski kraji pravico do prednosti in navedenem določilu. Ustreznajoč vestranskemu prizadevanju gospodarskih zastopstev je finančni minister sprejel v načrt finančnega zakona za leto 1927.-28. v čl. 158. določilo, da se predpisi čl. 140. in 141. »Zakona o radnjama« z dne 29. junija 1910 raztegnejo na celo državo. V seji finančnega odbora dne 2. februarja 1927 pa je bil storjen sledeči sklep: »Predpisi čl. 140. in 141. »Zakona o radnjama« se razširijo na celo ozemlje Kraljevine SHS tako, da morajo biti domači proizvajalci pri državnih nabavah od največ 10 odstotkov dražji nego inozemci.«

Po tem sklepu je zaznamovati glede državnih nabav dvojen napredek. Od 1. aprila dalje, ko stopi v veljavo nov finančni zakon, bodo za vse kraje naše kraljevine jasno in določno veljali predpisi čl. 140. in 141. zakona

o obratovališčih. To je važna pridobitev, ker s tem preneha izigravanje naših ponudnikov. Na drugi strani je pa s tem določilom ugotovljeno, da imajo domači ponudniki prednost pred inozemci, ako njih ponudbe niso za več nego 10 odstotkov dražje. Predmetni sklep je našim obrtnim trgovskim in industrijalnim gospodarjem ob času zadušnega mrtvila v kupčiji posebno dobrodošel, ker jim nudi dragoceno obrambo proti tuji konkurenci, katere zadnja doba ob času trdovratne gospodarske krize nastopa posebno brezobzirno.

## Srbska industrija in nemške reparacije.

Belgradski »Trgovinski glasnik« objavlja v nedeljski številki uvodnik, ki se peča s problemom srbske industrije z ozirom na nemške reparacije in prihaja do zaključka, da bi se moralo iz reparacijskih sredstev v prvi vrsti pomagati srbski industriji; nemške reparacije ne bi smele priti v prid tudi prečanskim krajem, temveč bi morale služiti edino reparacijskim dobavam za po vojni oškodovano srbsko gospodarstvo. Tako je prišlo do tega, da je država skoro za celo kvoto nabavljala železniški material in telefonske centrale, ki se v velikem delu uporabljajo v prekosavskih krajih. — Ti argumenti izgledajo na prvi pogled iz stališča srbskih industrijev razumljivi, vendar ne morejo držati. Prvič je treba ugotoviti, da gre ogromni del nemških reparacij v prid predvojni Srbiji; večina železniškega materiala, vagonov, lokomotiv itd. je služila za upostavitve srbskih železnic in srbskih komunalnih naprav. Kako se je s tem materialom razpolagalo, je pa druga stvar. Znano je, n. pr. da leži danes mnogo iz Nemčije na račun reparacij dobavljenih lokomotiv in vagonov že pokvarjenih in nerabnih na stranskih tirih, kjer propadajo. Mesto Niš je n. pr. prejelo kompletno cestno železnico; ves material, z vagoni vred pa leži že več let na prostem in propada, ker se ta cestna železnica še ni zgradila. — Po vojni oškodovani privatniki so prejeli od države odškodnino v obliki obligacij vojne odškodnine. Če bi bil ta dolg, ki ga predstavljajo obveznice vojne odškodnine pokrajinski dolg Srbije, bi srbski gospodarski krogi po vsej pravici lahko zahtevali, da pridejo dobave na račun reparacije izključno v prid Srbiji. Toda ta obligacijski dolg ki znaša skoro 4 in pol milijarde dinarjev je skupni državni dolg, ki se amortizira po večini iz skupnih državnih sredstev, zato zahteva srbskih industrijev, po kateri naj bi reparacijske dobave prišle v prid samo Srbiji niti nikakor ni na mestu. Pomisliti pa je še sledeče. Srbija je v vseh letih po vojni plačevala razmeroma mnogo manj posrednih in neposrednih davkov kakor pa prečanski kraji, ki so šele s svojimi davčnimi dajatvami omogočili upostavitve upoštevenih krajev. Nemške reparacije so v primeri z zneski, ki so jih prečanski kraji morali igravovati v ta namen zelo majhne, zato je več kot deplzirano zahtevati, da pridejo nemške reparacije edino v prid Srbiji.

## Češkoslovaška in Jugoslavija v medsebojni trgovski zvezi.

»Slovenec« se je te dni dotaknil vprašanja znižanja carinske postavitve za češko tekstilno blago. Češkoslovaški industrije se izredno trudijo, da bi to dosegli. K temu pa moramo poudariti to-le: 1. Tekstilna industrija v naši državi je na začetku razvoja. Res še ne dosega množine, ki jo potrebujemo, posebno še, ker tovarniški oddelki vedno bolj izpodrivajo izdelke domačega izvora, ročnega dela. V slučaju, da se nam meja proti Češki zapre, kateri naj bi se zdaj v tem oziru posebno odprla, domača industrija pa bi se ta čas zadostno ne zavarovala, bi bila v naši državi tozadevno zelo zadregi. Slovenija pa bi bila v tem še posebno prizadeta, ker se je ravno tu tekstilna industrija začela izredno ugodno razvijati, kar je v gospodarskem in socialnem oziru izredno obsežnega pomena.

2. Drugo pa je, kar je tudi potrebno poudariti, je razmerje 1:20, to je 20 krat manjši je naš izvoz v Češkoslovaško kot pa uvoz od tam. V času, ko naši agrarni produkti ne najkdo dovolj trga v inozemstvu, ko ne moremo prodati ne vina, ne živine, ne žita, moramo poudariti, da ne moremo odobravati kakršnakoli pogajanja, kjer ne bi se upoštevali navedeni momenti. Toliko k dotičnemu sestavku obenem s pripombo, da naj se v »Slovenec« o tem še podrobneje razpravlja. To vprašanje obojestransko zelo zadeva Slovenijo v gospodarskem in socialnem oziru, ker zadeva industrijo in delavstvo, pa tudi, kar zadeva našega kmetijskega gospodarstva.

Važno za vinarje, viničarje in šole. Vinarji in sadjarji odsek Kmetijske družbe v Mariboru je povelil g. Andreju Zmavcu, ravnatelju srednje vinarke in sadjarske šole v Mariboru, privedev letaka v obliki brošure o najhujšem živalskem škodljivcu vinske trte, o grozdnem sukaču (senenem črvu in kiseljaku), ki povzroča tudi že pri nas vsako leto milijonske škode. Letak je v tisku in se bo kmalu v tisočih izvodih razposlal. Opremljen je s podobami. Dragocena je priloga v barvotisku z 12 podobami škodljivca po naravi, umetniško delo enega najboljših slikarjev žuželk v Nemčiji. Razen točne, pregledne razlage podob in splošnih opomb vsebuje letak tale glavna poglavja o škodljivcu: opis, razvojni kolobar in način življenja, škoda, zatiranje, potreba poročevalne službe itd. Letak se pošlje na oglede vsem Kmetijskim podružnicam po vinarških okoliših Slovenije z vabilom, da ga skupno naročijo za svoje člane vinarje. Ako bi se katero podružnično nehotelo prezelo, naj pišejo po letak navedenemu odseku. Knjižica se pošlje brezplačno tudi okrajnim kmetijskim referentom v vinorečnih okrajih. Cena bo najbrže 5 do 10 Din, pri skupnih naročilih potem Kmetijskih podružnic pa še znatno nižja. Krasni barvotisk sam je več vreden. Vinarji, viničarji in šole se na to aktualno in temeljito strokovno delo že zdaj opozarjajo. Vsakdo bi ga moral proučiti še pred letošnjo tršno rezjo, da se z njim že letos izdatno okoristi.

Glede uvozarna iz Madžarske poročila trgovska zbornica: Zadnje čase je po različnih časopisih krožila vest, da je pričakovati v najbližji bodočnosti odpravo carine na uvoz apna iz Madžarske, s katero se glasom teh vestí že del časa vrše trgovsko-politična pogajanja. To vprašanje je znatne gospodarske važnosti za našo državo v obče, osobito pa tudi za Slovenijo, kjer je produkcija apna že lepo zastopana in daje ta industrija številnemu krogu delo in zaslužek. Razume se, da bi odprava carine odločilno vplivala na domači trg. Kakor izvemo, so vesti o ukinitvju carine na apno ob uvozu iz Madžarske netočno in se z Madjari glasom poročila Centrale industrijskih korporacij ne vrše nikaki trgovinski razgovori.

Zveza hrvaških obrtnikov proti enotnim zbornicam. Dne 6. t. m. se je vršila skupna seja osrednjega in upravnega odbora Zveze hrvaških obrtnikov, na kateri se je ob prisotnosti delegatov iz Splita, Osjeka, Broda, Karlovca in Koprivnice sprejela resolucija, ki zahteva ustanovitev samostojnih obrtnih zbornic. Kakor znano se je zagreška trgovska in obrtna zbornica, kakor vse ostale pokrajinske zbornice v državi (izvzemši belgradskih) zavzela za sistem skupnih zbornic, ki edino odgovarja interesom našega gospodarstva.

Vprašanje naših delegatov za mednarodno gospodarsko konferenco v Zenevi. Centrala in-

strijskih korporacij se je te dni obrnila na zunanje ministrstvo in na ministrstvo za trgovino in industrijo radi imenovanja delegatov za mednarodno gospodarsko konferenco, ki se vrši meseca maja v Zenevi. Delegate kakor tudi referate je treba prijaviti do konca teč. meseca. Treba je tudi imenovati potrebne eksperte in pripraviti ves material. V to svrhu se bodo še ta teden sestali merodajni faktorji obeh ministrstev, da sporazumno določijo delegate in eksperte.

Bilanca Mestne hranilnice v Zagrebu. Iz bilance Mestne hranilnice v Zagrebu (Gradska štedionica) za leto 1926. je posneti, da je stanje vlog pri tem zavodu v preteklem letu naraslo za 50% od 139 milij. Din na 207 milij. Din. Od čistega dobička v znesku 2,3 milij. Din se je preneslo na račun rezervnega zaklada 1,9 milij. Din. Celokupna rezerva znašajo sedaj 7,1 milij. Din.

Program letošnjega kongresa gospodarskih zbornic. Ob priliki železniške konference v Belgradu se je določil program letošnjega kongresa gospodarskih zbornic, ki se vrši 5 in 6. maja v Splitu. V glavnem se bo razpravljalo o projektu novega avtomobilskega zakona. Posamezni referati bodo obravnavali sledeča vprašanja: 1. Splošni principi unifikacije našega obrtnega zakonodajstva. 2. Obrtnopravna vprašanja v mednarodnih pogodbah. 3. Pogoj za izvrševanje obrti in trgovine. 4. Obseg obrtnega prava. 5. Krošnjarstvo. 6. Pomožno osebje in njegova izobrazba (pravice in dolžnosti). 7. Profesionalne organizacije (ref. ljublj. zbornica). 8. Pospeševanje obrtništva. 9. Obrtna oblast. 10. Obrtno vodstvo (ref. ljublj. zbornice). 11. Trgovske pomožne obrti (ageniji).

Težkoče v francoski in italijanski avtomobilski industriji. Za časa inflacije lire in franka se je francoska in italijanska avtomobilska industrija močno razvila. Francija in Italija sta s svojimi produkti preplavili celo Evropo. Čim pa sta se obe valuti dvignili, se je stanje hitro preobrnilo. Francoska avtomobilska industrija se trenutno nahaja v velikih težkočah. Znana francoska tvrdka De Dion Bouton je skoraj izgubila s površka, ker je prešla v koncern Peugeot. Tudi pri drugih tvrdkah je zaznamovati koncentracijske tendence; pod težo razmer so te tvrdke prisiljene podvzeti korake, ki bi bili že davno potrebni. Italijanska avtomobilska industrija se ravnotako nahaja v težkem položaju, ki se je še poostil radi dejstva, da so bile italijanske avtomobilske tvornice primorane podpisati liktorsko posojilo. V zadnjih 8 mesecih je bilo v tvornicah avtomobilov Fiat in njenih je-karnah odpuščenih 12.000 delavcev in uradnikov. Znatne obratne redukcije so se izvršile tudi pri drugih tvornicah avtomobilov in ostali industriji, ki je odvisna od naročil avtomobilskih tvornic (tvornice za karoserije, kolesa in pnevmatiko). Celo Pirelli, lastnik znane tvornice za pnevmatiko, katerega ogromna podjetja so v finančnem oziru vzorno organizirana, se bori s težkočami.

Velika aktivnost češko-sl. zunanje trgovine v januarju. Češkoslovaški statistični državni urad je že 8. t. m. zaključil statistiko zunanje trgovine za mesec januar. Iz te statistike je razvidno, da se je aktivnost češko-sl. zunanje trgovine tudi v januarju znatno dvignila. Izvoz se je dvignil na 1289 milijonov čk, med tem ko je uvoz znašal še 888 milijonov Din, iz česar sledi, da je bila češkoslovaška zunanja trgovina v mesecu januarju aktivna za 400 milijonov Din.

Svetovna marka: Centre de rose Rouge mandarine Bourjois - Paris

## Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani 9. februarja 1927.

Višina barometra 308,8 m

Opazovanja	Barometar	Temperatura v C°	Rel. vlaga v %	Vetar in brzina v m	Oblatnost 0-10	Vrsta padavin		Vredn. v mm	Vredn. v mm
						ob opazovanju	v smislu 2h		
Ljubljana (dvorec)	7 773,8	-0,3	65	NE 5	10			2,1	-0,8
	8 774,2	0,0	64	ENE 5	10				
	14 774,0	1,8	52	E 5	2				
	21 775,8	-0,6	63	m irno	7				
Maribor	775,1	-2,0	92	NW 15	2	0,3		2	-2
Zagreb	773,7	1,0	75	NE 3	8				0
Belgrad	772,7	-3,0	90	NW 1,5	10			3	-4
Saraevo	773,7	-6,0	63	E 1,5	3			0	-8
Skopje	770,5	-3,0	68	W 3	6			4	-3
Dubrovnik	766,7	4,0	25	SE 7	0			5	3
Split	766,6	2,0	41	NNE 13	0	m. zmerno		9	2
Praga	776,6	-5,0	—	E 1,5	0			1	-5

Najvišje temperature veljajo za prejšnji dan, razven ljubljanske.

Barometer je reduciran na morsk gladino. — Visoki zračni tlak (barometer nad 765 mm) prinaša navadno lepo, nizki (pod 755 mm) pa padavinsko vreme. Barometer v mejah od 755 do 765 mm naznanja v glavnem spremenljivo vreme.

Povpr. barometer višji kot včeraj za 2,8 mm.

Sir H. Rider Haggard:

109

## Hči cesarja Montezume.

Zgodovinska povest. Iz angleščine prevle Jos. Poljanec

»Zenska,« je odgovoril cesar s trdnim glasom, »izdala si svojo domovino in pripravila mene v sramoto in na mučilnico. Resnica, da bi ne bilo tebe, vsega tega ne bi bilo. Žal mi je, res mi je žal — da te nisem ubil. Sicer pa bodi tvoje ime za vedno osramočeno v ušesih poštenih ljudi, tvoja duša bodi prokleta na vekov veke. Spoznaj grenkost nečasti in izdajstva, preden umrješ! Tvoje besede so se izpolnile, tako se bodo tudi moje.«

Slišala ga je in se drgetajoč obrnila proč ter nekoliko časa molčala. Nato ji je pogled obstal na meni in zjokala se je.

»Oj, revež!« je rekla, »oj, prijatelj!«

»Ne plakaj zavoljo mene, Marina,« sem ji odgovoril v azleškem jeziku, »zakaj tvoje solze so brez vrednosti. Pomagaj mi, če moreš.«

»Oj, da bi mogla!« je zaihtela, se obrnila in zbežala iz tistega kraja; takoj za njo je odšel Korteza.

Nato so zopet prišli Španci in odnesli Guatemoka in kneza iz Takube v naročju, ker nista mogla hoditi; Kasik je bil tudi nezavesten.

»Zdravstvuj, Tjule,« je rekel Guatemok, ko so ga nesli mimo mene, »ti si v resnici pravi sin Kuacalkotla in junak. Naj ti bogovi poplačajo za vse, kar si pretrpel za mene in za moje, kajti jaz ne morem.«

Nato so ga odnesli in te besede so bile poslednje, ki sem jih slišal iz njegovih ust.

Jaz pa sem ostal sam s Tlaskalanci in de Garcia, ki me je zasmehoval kot poprej.

»Malo utrujen si, prijatelj Wingfield?« je rekel porogljivo. »Veš, neprijetna, huda je vsa stvar, preden se je privadiš. Prepisal se boš nocoj in jutri boš zopet čil in čvrst. Morebiti misliš, da sem ti prizadejal najhujše. Bedak, to je šele pričetek. Gotovo tudi misliš, da me tvoja svojeglavnost jezi. Zopet nimaš prav, prijatelj, le drži jezik do zadnjega dihljaja, prosim te. Z veseljem bi dal ves svoj delež, kar ga dobim od tega skritega zlata, samo da bi mogel še dva taka dni preživeti v tvoji družbi. Mnogo ti imam še povrniti, veš, iznašel sem pravo pot, kako se bo to zgodilo. Človeku se lahko na več načinov kaj žalega stori, ne samo telesno. Ko sem se n. pr. hotel maščevati nad tvojim očetom, sem ga udaril z njo, katero je ljubil. Sedaj se dotaknem tebe; gotovo si radoveden, kaj hočem s tem reči. No, ti pa povem. Morebiti poznaš neko azteško gospo cesarske krvi, ki ji je ime Otomi?«

»Otomí, kaj je ž njo?« sem vzkliknil in prvikrat izpregovoril. Strah za njo me je bolj vzruval kot vse mučenje, katerega sem bil pretrpel.

»Vidiš, zopet moja zmaga; navsezadnje sem vendar našel pot, da te pripravim do govorjenja. Ej, jutri ti bo jezik tekel. Samo to-le, dragi Wingfield; Otomí, Montezumova hči, ki je prav zala ženska, mimogrede povedano, je po indijanskih šegah tvoja žena. Veš, poznam vso zgodbo — veš, ona je v moji oblasti. Hočem ti dokazati, kajti kmalu jo pripeljejo senkaj in potem lahko tolažita drug drugega. Poslušaj me, pes; jutri bo sedela, kjer sedi ti, in pred tvojimi očmi bodo rablji ravnali ž njo, kakor so s teboj. Ej, potem ti bo jezik tekel, samo bo nemara prepozno.«

Tedaj sem se prvič zrušil in celo prosil tega sovražnika milosti.

»Prizanesi ji,« sem ječal; »stori z menoj, karkoli ti je drago, samo njej prizanesi! Saj imaš še gotovo nekaj srca, saj si človek. Tega ne moreš storiti, Korteza ne bo trpel kaj takega.«

»Kar se Korteza tiče,« je odgovoril, »on niti vedel ne bo za to — dokler ne bo končano. Jaz imam pisano poverilo, ki me pooblašča, da smem uporabiti vsako sredstvo, ki je v moji moči, da izsilim iz tebe skrivališče zlata. Mučenje ni zaleglo nič; potem mi preostaja samo to sredstvo. Sicer me pa moraš prav slabo poznati. Dobro veš, kaj se pravi sovražiti, saj me dovolj sovražiš; pomnoži svoje sovrašstvo s številom deset, in potem lahko najdeš vsoto mojega sovrašstva do tebe. Sovražim te zavoljo tvoje krvi, sovražim te, ker imaš oči svoje matere, vse bolj te pa sovražim zavoljo tebe samega; mar nisi z gorjačo pretepel mene, španskega plemiča, kakor psa? Mar se naj potem zgražam pred takim dejanjem, če morem ž njim zadostiti svojemu sovraštvu? Morebiti v tem trenutku že veš, kaj je bojazen, dasi si nemara srčen človek, in okušaš to skrajno bolečino. No, hočem biti odkritosrčen do tebe; Thomas Wingfield, jaz se te bojim. Ko sem te prvikrat videl, sem se te bal, za kar sem tudi imel vzrok; zavoljo tega sem te skušal ubiti; in tekem časa je ta moj strah postal vedno večji, v resnici, tako zelo se te bojim, da včasih niti počitka ne morem imeti, in to vsled tega, ker me preganja neka neznana groza, ki je s teboj v zvezi. Zavoljo tebe sem bežal iz Španske, zavoljo tebe sem se pokazal v več kot enem boju strahopetca. V tem dolgem dvoboju med nama je bila sreča vedno na moji strani, in vendar ti povem, da se te še vedno bojim celo v tem položaju, v katerem se nahajaš. Ako bi se upal, bi te pri tej priči ubil, samo potem bi me preganjal in strašil kot me tvoja mati, in povrh tega bi moral še Kortezu odgovor dajati za to.

Priporočamo LJUDSKO KNJIŽNICO (Jugoslovanska knjižnica v Ljubljani) 19. sv. J. O. Curwood. Kazan, volič pes. Kanadski roman 18 Din. vsan 30 Din. — 20. sv. Ed. About. Kralj goza. 18 Din. vsan 30 Din. — 21. sv. H. R. Haggard. Jutranja zvezda. 30 Din. vsan 40 Din. — 22. sv. Ciroka kapitan Granita. Popolnavanje oči sveta. Roman v treh delih. 48 Din. vsan 58 Din.

Borza

Dne 9. februarja 1927.

DENAR.

Zagreb Berlin 13.403-13.523 (13.50-13.53), Italija 242.50-244.50 (242.17-244.17), London 276-276.80 (276-276.80), Newyork 56.75-56.95 (56.75-56.95), Pariz 223.75-225.75 (223.8-225.8), Praga 168.30-169.10 (168.90-169.10), Dunaj 8.01-8.04 (8.01-8.04), Curih 10.94-10.97 (10.94-10.97).

Curih, Belgrad 9.1375 bl. (9.1375 bl.), Budimpešta 90.95 (90.95), Berlin 123.24 (123.22), Italija 22.18 bl. (22.15 bl.), London 25.22 (25.2175), Newyork 519.94 (520), Pariz 20.43 (20.44), Praga 15.40 (15.40), Dunaj 73.30 (73.35), Bukarešt 2.91 (2.96), Varšava 58 (58.10), Amsterdam 207.925 (207.85), Bruselj 72.32 (72.32), Kopenhagen 183.60 (183.60), Oslo 133.62 (133.80), Stockholm 138.75 (138.70).

Dunaj, Devize: Belgrad 12.44, Kodanj 188.90, London 34.37, Milan 80.17, Newyork 708.50, Pariz 27.83. Valute: dolarji 706.10, lira 30.22, dinar 20.96.

Praga, Devize: Lira 143.80, Zagreb 59.20, Pariz 132.40, London 163.20, Newyork 33.615.

VREDNOSTNI PAPIRI

Ljubljana, 7% invest. posoj. 83-84, vojna odškodnina 344-346, zastavni listi 20-22, kom. zadolžnice 20-22, Celjska 196-197, Ljublj. kreditna 150 den., Merkantilna 98-100, Prašedion 925 den., Kred. zavod 170-180, Trbovlje 375 den., Veveče 120 den., Stavbna 55-65, Sešir 104 den. - Blago: Tendence: les mirna, deželni pridelki mlačna; zaključki: les 2 vagona.

Zagreb, 7% invest. posoj. 83.50-84, vojna odškodnina 337-339, Hrv. esk. 105, Hipobanka 84.50-85.50, Jugobanka 100-102, Prašedion 920-927.50, Ljublj. kreditna 150, Seđerana 485, Slavex 130 den., Slavonija 33-35, Trbovlje 385-392.50, Veveče 125-135.

Dunaj, Podon.-savsko-jadran. 19.19, Zivno 30.19, Alpine 43.80, Greinitz 7.80, Kranjska industrijska 53.00, Trbovlje 50.40, Hrv. esk. 15.70, Leykam 13.40, Hipobanka 8.30, Gutmann 42.00, Mun-duk 150.00.

Poizvedovanja

Izgubila je pred nekaj dnevi na pobočju Smarne gore neka gospodična damaka ocala. Pošteni najditelj naj odda svoj naslov v upravi »Slovenec«.

Našel se je bankovec za 100 Din v Langusovi ulici (v bližini tobačne tovarne). Dobi se pri najditelji, Bičevje 22, Rabič.

Naročajte »Slovenca«!

Priporoča se MAST znamke J. P.

lastni izdelek tvrdke

Evaid Popovič, Ljubljana

Cena nizka, blago izborno.

Razpošilja se v sodih po 50, 100 in 200 kg.

PREKAJENO MESO

vedno v zalogi, po izvanredno nizki ceni.



Tužnim srcem javljamo, da nas je po dolgi in mučni bolezni za vedno zapustila gospodična

Frančiška Kralj

delavka tobačne tovarne v pokoju

Pogreb blagopokojnice se bo vršil v četrtek dne 10. februarja ob treh popoldne iz hiralnice sv. Jožefa na Vidovdanski cesti na pokopališče k Sv. Križu. Ljubljana, dne 9. februarja 1927.

Rodbina Wagner.



V globoki žalosti naznanjamo vsem prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš dobri soprog, brat in stric, gospod

Valentin Mozetič

zidarSKI mojster

3. t. m. po kratki in mukepolni bolezni, nenadoma preminul.

Pogreb blažega pokojnika se vrši v četrtek, 10 t. m. ob pol 5 popoldne iz hiše žalosti, Staretova ulica 17 (Trnovo) k Sv. Križu.

V Ljubljani, 9. februarja 1927.

AMALIJA MOZETIČ — soproga in ostalo sorodstvo.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Za parno turbino išče se

strojnik z izpitom, izučen ključavničar

po možnosti neporočen. — Ponudbe pisмено na naslov:

Kranjska Industrijska družba Jesenice-Fuzine.

INVENTURNA-PRODAJA



HUMANIK ČEVLJE

Celje, Aleksandrova ulica 11

Maribor, JOS. MARTINZ, Gosposka ulica 17

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1:50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 3 ali 5 lin. Oglasi nad devet vrstic se računajo višje. Za odgovor znamke! Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo!

Proste službe

Iščem popoln. izvežban.

SIRARJA

za izdelavo trapistovsk. in švicarskega sira. Ponudbe na naslov: ALBIN PEČAR — Imeno, pošta Podčetrtek. 802

VAJENCA

za slaščičarsko in medicarsko obrt, zdravega in močnega, sprejemem. Hrana in stanovanje v hiši. - E. STARY naslednik, Krško ob Savi. 867

GOSPODIČNE

v pouk v šivanju sprejme zopet in takoj izdelovalnica perila A. ALEŠO-VEC, Cankarjevo nabr. 1, I. nadstr. — Učna doba poljubna. 915

Nadhlapca, hlapca in kovača sprejme Graščina BOŠTANJ pri Sevnici. Predstaviti se je 12. februarja ali pa pisмено.

Kdo kupi?

PAPIR za zavijanje, čist, po 5 Din za kg pri odjemu vsaj 20 kg, prodaja Jugoslov. tiskarna v Ljubljani.

Ca 20 hl vina

se odda v prodajo; gostilničarji, ki žele vino razprodati, naj se zglase pri S. Škrbec, Sp. Šiška, Jernejeva cesta 8. 887

Več starih OKEN in VRAT ter ena dobra OPRAVA naprodaj po nizki ceni. — Več pove kamnoseški mojster AL. VODNIK, Ljubljana.

Prodajam 6 lepih, MLADIH PUJSKOV STUPICA — železnina, Ljubljana.

V našem

Posestvo se da v najem v DUGRESI na Hrvatskem, obstoječe iz nove stanovanjske hiše ter ostalih gospodar. poslopij, 1 orala vinograda, vrta, njiv, travnikov in gozdov, vsega okoli 12 oral. - Cenj. ponudbe na: HLAUSA — Dugaresa. 935

V najem se odda obširno

POSESTVO

v Beli krajini, po večini s travo posejano. Vse gospodarsko poslopje in tri dobre molzne KRAVE. Na posestvu se more držati do dvajset molznih krav. V bližini sta dve mlekarni. — Dopisi na upravo lista pod št. 936.

Gostilna v Mariboru, Kralja Petra trg, vzorno urejena, 15 opremlj. sob za tujece, garaže, stanovanje za gostilničarja, se odda takoj v najem. - Pogoje pove Pokojninski zavod za namешčence v Ljubljani — Aleksandrova cesta. 924

Kdo proda?

ELEKTROMOTOR 15 HP, 380 voltov, vrtilni tok, kupi MIHAEL KAVČIČ, Zg. Šiška 125.

POHIŠTVO

za spalne in jedilne sobe, dobro solidno blago, se išče za neko veletrgovino. - Ponudbe na »Interklam« d. d. Zagreb — Strossmayerova 6, pod šte. »240-2«. 891

Kupim hišo

samo na prometni cesti v Ljubljani. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod: »Cena 100-200.000 Din«.

Naša obrt

LESENE ŠKAFE

z žel. obroči dobavlja po najnižjih cenah - vsako količino - in la BELI KROMPIR. — Cenj. interesentom pove naslov uprava lista pod št. 888.

OPOZARJAMO

na »Mali oglasnik«

v našem dnevniku. — Poslužujte se ga ob vsaki priliki!

TRGOVSKA PISARNA Globus CELJE — Prešernova 17, se bavi s posredovanjem v trgovskih poravnavaх s sigurnim uspehom. 883

Lisičje zajčje in druge kože divjačine kupuje po najvišjih cenah SEMKO, krznar Ljubljana, Turjaški trg 1

Lačne tropine in druga krmila nudi najceneje A. VOLK, LJUBLJANA Resljeva cesta 24, veletrgovina žita in mlevskih izdelkov.

Stavbno podjetje ACCETTO & drugovi družba z o. z Maribor, Frančiškana ul.

Iščemo večjo množino OPEKE

in prosimo ponudbe z označbo količine, časa dobave in cene, postavljeno v vagon na naklad. postaji, oz. vagon Zagreb. — Ponudbe na »VILA« d. d. Zagreb, Primorska ulica 12. 937

Inserirajte v »Slovenca«!

Vi hočete poslati inženjer potom PRIVATNI

višjih tehniških študij

na domu (Fernstudien). — Oddelek za gradbo strojev, elektromehaniko, kemijo, metalurgijo, in- dustrijo, gradbo avtomobilov, inž. kolor. trg. inž. Priprav. oddelek. Pišite na: Departement Technique, 25. Brd. de la Constitution, Liege (Belgija)

Tužnim srcem javljamo vsem soročnikom, prijateljem in znancem, da nas je zapustila nenadoma za vedno naša ljuba hčerka, sestra in teta, gospodična

Ivanka Babič

Blago pokojnico prepeljemo v sredo, dne 9. t. m. iz Ljubljane v Podgoro št. 38 pri Dobrempolju, od kjer se vrši pogreb v četrtek dne 10. t. m. ob 9 zjutraj na farno pokopališče v Videm. Ljubljana—Podgora, dne 9. februarja 1927.

ŽALUJOČI OSTALI.



Naša mati, stara mati, tašča in prababica, gospa

Marija Krehan

zasebnica

je danes v svojem 85. letu mirno preminula. Pogreb blažge pokojnice se vrši v četrtek dne 10. februarja t. l. ob 3 popoldne iz Vidovdanske ceste 3 na pokopališče pri Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 8. februarja 1927.

Rodbina JOSIP TURKOVA.

Venci se na željo hvaležno odklanjajo.

Zahvala.

Povodom prerane smrti našega iskreno ljubljeneega soproga, očeta, brata in strica, gospoda

ing. Ignacija Šega

direktorja južnih železnic v pokoju itd.

se najiskreneje zahvaljujemo vsem darovalcem krasnega cvetja, vsem spremljevalcem pokojnika na zadnji poti, ter vsem, ki so izrazili sožalje. — Med drugimi se zahvaljujemo gg. dr. Jenku, o. Žužku, načelniku Ludviku, dir. drž. žel. ing. Kneževiču, zastopniku Dunav-Sava-Jadranske žel. Vrečku, dekanu Faturju, železniškim pevcem in godbi za ganljive žalostinke, govornikom g. Rupniku, g. dr. Faturju, ge. Potočnikovi in g. Dežmanu in vsem zastopnikom društev. Zlasti pa gre zahvala vrlim gg. strojevodjem, ki so nosili pokojnika na svojih ramah k zadnjemu počitku in ga s tem najganjlivejše počastili.

Ljubljana, dne 9. februarja 1927.

ŽALUJOČA RODBINA.